

TARİHSEL VE KÜLTÜREL ÇEVRENİN KORUNMASI BAKIMINDAN TÜRKİYE VE İTALYA'DAKİ KOLLUĞUN GÖREV VE YETKİLERİ

Dr. Zafer AKKUŞ*

Dr. Tamer EFE**

Özet

İnsanoğlu, neolitik dönemden itibaren yerleşik düzene geçmesiyle birlikte yaşadığı doğal çevrede bulunan fiziksel ortamlarda sosyal hayat anlayışını, bakış açısını, inandığı değerleri, edindiği tecrübeleri ve içinde bulunduğu toplumun sosyo-kültürel yapısını yansıtan eserler oluşturmuştur/oluşturmaktadır. Tarihsel ve kültürel çevrelerde bulunan bu eserler; ekonomik, siyasal ve sosyal nedenlerden dolayı buldukları yerlerden çalınmış/çalınmakta, zarar görmüş/görmekte ve yok edilmiş/edilmektedir. Geçmiş uygarlıklara ve medeniyetlere ait eserlerin bulunduğu çevrelerin korunmasına ilişkin girişimlerin çok eski dönemlere dayandığı bilinmektedir. 18. ve 19. yüzyılda Avrupa'da meydana gelen sanayi devrimi, 16. yüzyıldan itibaren nüfusun artması ile birlikte içinde tarihsel ve kültürel çevrelerin tahrip edildiği doğal çevrede plansız ve sürdürülebilir olmayan kentleşme anlayışının doğmasına neden olmuştur. Rant düşüncesiyle teknolojinin imkanlarından faydalanılarak doğal ve kültürel çevre ile yapılan mücadelenin/savaşın galibinin insan olduğu algılsa bile kaybedenin yaşanılan hayatın topluma bıraktığı izler ve yine insanın kendisinin olduğu bir gerçektir. 20. yüzyıl tarihsel ve kültürel çevrelerin korunması olgusunun farkındalığının kavranması ve bu olguya ilişkin kuramsal temellerin atılması açısından önemli bir zaman dilimidir. Bu zaman diliminde bilimsel olarak koruma ve korunma yaklaşımlarını

---

* Çankırı Emniyet Müdürlüğü, 3.Sınıf Emniyet Müdürü.

**Malatya Emniyet Müdürlüğü, Emniyet Amiri.

içeren teoriden pratiğe yönelik ulusal/uluslararası çalışma ve hukuksal düzenlemeler yapılmıştır. Tarihsel ve kültürel çevrede bulunan eserlere karşı artan suçların önlenmesine yönelik suç öncesi ve sonrası mücadele yöntemleri geliştirilmiştir/geliştirilmektedir. Bu çevrelerin korunması ile eski eserlere karşı işlenen suçlarla mücadele eden kamu kurumları, kamu görevlileri ile mücadele yöntemleri dünyanın değişik ülkelerinde benzerlikler göstermektedir. Tarihsel ve kültürel çevrenin korunması bakımından akdenizin güçlü ve köklü ülkeleri arasında bulunan ve birçok medeniyete ev sahipliği yapan Türkiye ve İtalya’da kolluğun görev ve yetkileri bu çalışmada karşılaştırmalı olarak tartışılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Tarihsel ve Kültürel Çevrenin Korunması, Türkiye, İtalya, Kolluk, Görev ve Yetki.

DUTIES AND AUTHORITY OF THE LAW ENFORCEMENT IN TURKEY AND ITALY IN TERMS OF PROTECTION OF CULTURAL AND HISTORICAL ENVIRONMENT

Abstract

Humankind has always been creating artifacts which reflect the socio-cultural structure of the society he is living in, his understanding of social life, his perspective and the understanding of social life, his experience and values in his physical environments of the nature since he settled in the Neolithic period. These artifacts in the historical and cultural environments have been stolen, damaged or destroyed due to economic, political or social reasons and the attempts to protect the artifacts which belong to ancient civilizations date back to old times. The industrial revolution in the 18th and 19th centuries led to an unplanned and unsustainable urbanization approach leading to a destruction of the natural environment which started with the population increase in the 16th century. While the winner of the fight/war against the natural/cultural environment is thought to be the man who is utilizing the technological capacities with a view to gaining advantage, the loser is also the man himself who is actually living the results of this fight. The 20th century is

an important period of time when the concept for protecting the historical and cultural environments started to be comprehended and the theoretical foundation for that was built. In this period national/international studies were carried out and legislations were made based on the scientific protection approaches from the theory to the practice. Some measures have been developed with a view to preventing and fighting the increasing number of crimes related to the artifacts found in the historical and cultural environments. The government agencies, officers and the measures adopted by different countries have some similarities in countering the crimes against historical artifacts and the protection of the sites. In this study the duties and authority of the law enforcement will be discussed comparatively in terms of protection of cultural and historical environment for Turkey and Italy among the most powerful and deep-rooted Mediterranean countries and hosted many civilizations through out the history.

Keywords: Protection of Historical and Cultural Environment, Turkey, Italy, Law Enforcement, Duty and Authority

Giriş

Ekosistemin temel bileşenleri arasında bulunan çevre, insanın ve diğer canlı ve cansız varlıklar ile kendi aralarında ve/veya birbirleriyle etkileşim içerisinde bulunduğu ve kendini gerçekleştirmeye yönelik davranışlarını sergilediği fiziksel, biyolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik ortamlardır. Çevre olgusunu oluşturan doğal ve tarihsel-kültürel çevrede bulunan bütün canlı ve cansız varlıklar arasında yüzyıllar boyunca süregelen dinamik ve sürdürülebilir bir ilişki ve iletişim bulunmaktadır.

Toplumu meydana getiren birey, ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla üretim ve yaşam kaynağını oluşturan doğal çevreye hâkim olmuştur/olmaya çalışmaktadır. Doğal çevreye yansıttığı düşünce, yaşayış tarzı, beklentileri, inancı, sevinci, adetleri, görenekleri, alışkanlıkları ile insanoğlu yaşamsal sürecini gösterdiği/betimlediği eserlerin oluşturduğu

tarihsel ve kültürel çevrenin oluşumunda da etken bir rol almıştır/almaktadır.

Tarihsel ve kültürel çevrede bulunan eserler tarihi süreç içerisinde “insan merkezli” anlayışın da etkisiyle doğaya hâkim olan/olmaya çalışan insanın acımasızca saldırılarına ve tahriplerine uğramıştır/uğramaktadır. Nüfusun artması, çevreye duyarlı olmayan sanayileşme ve kentleşme, savaşlar, doğal afetler, sürdürülebilir olmayan çevre politikaları ile tarihsel ve kültürel çevrenin giderek bozulmasına, zarar görmesine ve yok olmasına giden süreci hızlandırmıştır. Koruma olgusu bu çevrede meydana gelen tahribatın daha belirgin çizgilerle kendisini göstermesiyle birlikte bilimin bu alanda çalışmasına yön vermiştir.

Tarihsel ve kültürel çevreyi koruma kavramının geçmişi eski devirlere dayanmaktadır. Bununla birlikte modern korumanın kuramsal temelleri geçen yüzyılda atılmış, Avrupa’da kentsel koruma girişimleri 2. Dünya savaşından sonrasındaki dönemde başlamıştır. Uluslararası anlamda koruma yaklaşımlarının temelleri 1931 yılında Atina’da düzenlenen ‘I.Uluslararası Tarihi Anıtların Korunması ile İlgili Mimar ve Teknisyenler Konferansı’nda atılmıştır. Atina Konferansında önemli tarihi ve kültürel çevrelerin ve yapı gruplarının korunması teklif edilmiş, bu ilkeler 1932 yılında İtalya’da ‘Carta del Restauro’ olarak yasal bir kimlik haline gelmiştir. 1964 yılında kabul edilen Venedik Tüzüğü ise korumada en önemli belgelerden birisi olarak kabul edilmektedir. 1972 yılında UNESCO tarafından düzenlenen konferansta ‘Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşmesi’ imzalanmıştır¹.

Tarihsel ve kültürel zenginlikler ‘yerel’ bir anlam taşımakla beraber ‘ulusal’ bir kimliğe sahiptir. Bu kapsamda insanoğlunun ortak değerlerini temsil ettiğinden ‘evrensel’ bir yapıdadır². Tekeli’ye göre, tarihsel ve kültürel çevreye yapılan tahribata ilişkin uluslararası hassasiyetin

---

¹ *Tunçer, M.*, “Avrupa’da Tarihsel ve Kültürel Çevre Korunması”, 2012, <http://mehmeturbanplanning.blogspot.com.tr/2012/02/avrupada-tarihsel-ve-kulturel-cevre.html>. Erişim Tarihi: 19.11.2014.

² *Ekinci, O.*, “Kültürel Miras, İmar ve Belediyelerimiz”, Kent ve Planlama Geçmiş Korumak ve Geleceği Tasarlamak, Ankara, 2007, s:3.

gelişiminin, doğal çevreye yapılan tahribat için gelişen hassasiyetten önce olduğudur³.

Günümüze kadar birçok kültür ve medeniyetin doğduğu, geliştiği ve dünyaya yayıldığı bir coğrafyada bulunan Türkiye ve İtalya dünyanın en zengin tarihsel ve kültürel çevre değerlerine sahip ülkeleri arasında bulunmaktadır. Bu zengin miras, ülke toplumlarının tarihsel ve kültürel kimliğinin oluşumuna ve gelişimine de önemli katkılar sunmaktadır. Ancak yaşadığımız yüzyılda hızla değişen yaşam şartları, hızlı kentleşme, doğal kaynakların giderek artan bir şekilde tüketilmesi, endüstrileşme, eski eser kaçakçılığının giderek artması, bilinçli/bilinçsiz kişi veya kişilerin yaptığı tahribat ile tarihi çevrenin hızla erozyona uğraması ve koruma uygulamalarının azlığı geçmişten günümüze kalan tarihsel ve kültürel çevrenin korunmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu araştırmada; literatür taraması ile keşfedici türde niteliksel bir çalışma yapılmış olup, tarihsel ve kültürel çevrenin korunması bakımından Türkiye ve İtalya'da kolluğun görev ve yetkileri bu çalışmada karşılaştırmalı olarak tartışılacaktır.

1. Tarihsel ve Kültürel Çevre Kavramı

Joseph R. Des Jardins⁴ tarafından yazılan 'Çevre Etiği' adlı kitabının başlangıç kısmında ithaf ettiği Michael ve Matthew'e hitaben yazdığı yazıda;

“Bir yaz sabahı, kent dışında araba kullanırken, dört yaşındaki oğlum sordu: “Baba ağaçlar ne işe yarar?” Babalık görevi yapmak için elime değerli bir fırsat geçtiğini duyumsayıp, ona yavaş yavaş ağaçların canlı varlıklar olarak bir işe yaramak gibi bir sorunları olmadığını, ama başka birçok canlı yaratığa ev işlevi gördüklerini, soluduğumuz havayı yaratmakta ve temizlemekte olduklarını, şahane ve güzel olabildiklerini anlatmaya başladım. “Ama baba”

³ Tekeli, İ., Kültür Politikaları ve İnsan Hakları Bağlamında Doğal ve Tarihi Çevreyi Korumak, İstanbul, 2009, s.130.

⁴ Des Jardins, J. R., Çevre Etiği, Ankara, 2006, s.5.

dedi, “ben bilimden anlarım ve senden daha çok şey biliyorum. Çünkü en önemli noktayı unuttun. Ağaçlar insanların tırmanmasına da yarar.” şeklinde belirtmiştir.

Oğlunun yukarıda babasına ağaçların insanlar tarafından kullanıldığına dikkat çekerek, belki de ağaçları bir oyun aracı olarak gördüğünü ifade etmesidir. Des Jardins’in ise insan olgusunun etken bir unsur olduğunu betimlemeden oğluna ağaçların doğada üstlendikleri sorumluluklarını belirtmesi ve faydalarını açıklaması insan-doğa ilişkisinin kavranılması bakımından önemli bir örnektir.

İnsanın doğayı anlamaya başladığı andan itibaren kendisini bulduğu, oluşumuna ve değişimlerine katkıda bulunmadığı yaşam alanları doğal çevreyi oluşturmaktadır. İnsanın doğayı algılamasında ve bakış açısını geliştirmesinde doğal çevre ile kurduğu güçlü etkileşimin önemli bir payı bulunmaktadır. Doğayı anlamaya çalışan ve ekosistemin etken bir üyesi olan insan edindiği bilgiler ve yaşadığı tecrübeler ışığında doğal çevreye sahip olmaya çalışmış, bilimsel bilgi ve teknolojik imkânlar ile bu çevre içerisinde yapay ortamlar oluşturmuştur/oluşturmaktadır.

Bireyin kendi kabiliyetleri ile oluşturduğu yapay çevrede insan yüzyıllar boyunca yaşadığı uygarlığın/toplumun özelliklerini anlatan/temsil eden eserleri oluşturan kültürel mirası bırakmıştır/bırakmaya da devam etmektedir.

İnsanın bütünüyle kendi gayret ve çalışması ile ürettiği çevrelerden kültürel çevre anlaşılmaktadır. İçinde cansız ve canlıların oluşturduğu doğal çevre değerleri tarihsel süreçte insanın gelişimine katkıda bulunduğu medeniyetlerin ürünü olan kültürel çevre ile bir bütünlüğü yansıtır. Tarih boyunca insanın oluşturduğu/ürettiği kültürel değerlerin fiziksel çevreye bıraktığı görüntüler tarihsel çevreyi oluşturmaktadır⁵.

Uygarlıkların başlangıcından günümüze kadar insanın gerek doğrudan gerekse doğadan aldığı ilhamlar ile kendi iç dünyasında harmanlayıp yapılaşarak doğal çevreye kazandırdığı eserlerin

---

⁵ Keleş, R., Hamamcı, C., Çevre Politikası, Ankara, 2005, s.147.

bulunduğu fiziksel mekânlar ve yerler tarihsel ve kültürel çevreyi oluşturmuştur. Bu çevreler, tarih öncesi ve sonrası dönemlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili insanlar tarafından yapılan veya anılan devirlere ilişkin sosyal yaşantıya konu olan/olmuş tarihsel, kültürel ve bilimsel yönden içsel bir değeri anlatan yer üstünde, yer altında veya su altındaki eserleri muhafaza etmektedirler.

2. Türkiye’de Tarihsel ve Kültürel Çevrenin Korunması Olgusu

İçinde yaşadığımız 21. yüzyılda giderek artan çevre sorunları uluslararası gündemin ilk sıralarında yer almaya başlamıştır. Yaşanan savaşlar, açlık ve yoksulluk ile doğal afetlerin meydana getirdiği felaketlerin yanında, insanlığın ortak mirası olan tarihsel ve kültürel çevre değerleri de hızla yitirilmektedir. Binlerce yıllık uygarlık tarihi içinde insanlığın belirli doğal ortamlarda yarattığı tarihsel ve kültürel çevre değerlerinin korunması da, çağımızda bütün toplumların ortak sorunu olarak algılanmaktadır⁶. Tarihsel ve kültürel çevre değerleri yalnızca toplumların maddi ve moral değerleri olarak değil, mutlu insan ve toplum yapılarının oluşturulabilmesinde zengin referanslara sahip olduğu için yaşamsal öneme sahiptir.

Tarihsel ve kültürel çevre değerleri üzerindeki tehdit; ülkelerin ekonomik durumlarına, eğitim düzeylerine, sosyal yapılarına ve kültürel bakış açılarına bağlı olarak değişim göstermektedir⁷. Bu değişimin özelinde tarihsel ve kültürel mirasın korunması olgusunun bilgi veya estetik bir açıdan ziyade ekonomik ve kültürel gelişimini gerçekleştiren ülkelerin etik bir problemi olduğudur⁸.

Türkiye’de tarihsel ve kültürel çevrelerin korunması Cumhuriyet öncesi ve sonrası olarak iki dönemde değerlendirilebilir. Osmanlı

⁶ Görgülü, Z., “Kültürel Mirasımızın Korunması Üzerine Bir Kez Daha Düşünürken”, Kent ve Planlama Geçmişi Korumak Geleceği Tasarlamak, Ankara, 2007, s.39.

⁷ Efe, T., “Türkiye’de Eski Eser Kaçakçılığının Önlenmesinde Çevre Politikalarının İrdelenmesi” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2004, s.39.

⁸ Özgünel, C., “Kültürel Mirasımızın Korunması Üzerine Düşünceler”, Kent ve Planlama Geçmişi Korumak Geleceği Tasarlamak, Ankara, 2007, s.48.

İmparatorluğu'nda eski eserlerin korunmasına ilişkin Osman Hamdi Bey'in öncülüğünde Asar-ı Atıka Nizamnameleri çıkarılmış ve müzecilik çalışmaları ile koruma ve korunma anlayışı başlamıştır.

19.yüzyılın ilk yarısında İmparatorlukta görülen müzecilik yaklaşımlarının temel prensiplerinin başında geçmiş uygarlıklardan kalan tarihi ve kültürel mirasın, mevcut hali ile muhafaza edilmesi ve gelecek nesillere bozulmadan iletilmesi gelmektedir. Bu düşünce ile eserlerin öncelikle envanter işlemleri tamamlanmış ve müzelerde sergilenmiştir⁹.

Cumhuriyet döneminde ise revize edilen Asar-ı Atıka Nizamnamesinden sonra 1973 yılında Eski Eserler Kanunu çıkarılmıştır. 1983 yılında ise mevcut kanun yeni düzenlemeler ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu olarak değiştirilmiştir. Kanun ile birlikte koruma ve korunmaya ilişkin yeni hukuksal metinler yürürlüğe girmiştir.

Müzecilik faaliyetleri ile Cumhuriyetin ilk yıllarında başlayan eski eserleri koruma anlayışı ilerleyen yıllarda taşınmaz eserleri de kendinde toplayarak genişlemiştir. 1980'li yıllardan itibaren oluşturulan hukuksal mevzuat çerçevesinde kavram ve olgu zenginlikleri ile birlikte 'planlı koruma' sistemi benimsenmiştir¹⁰.

Kültürel mirasın korunması konusunda 1960'lı yılların ortasına kadar eğitim veren bir kurum bulunmamaktadır. 1966 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde korumaya ilişkin ilk bölüm kurulmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Mimar Sinan Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesinde yüksek lisans eğitimi veren bölümler açılmıştır¹¹.

Türkiye'de tarihsel ve kültürel çevrenin korunması olgusu tarihsel süreç içerisinde yasaları ve belirli kurumları ile gelişmiş sürdürülebilir bir yapıya sahip olmasına rağmen, yapılan çalışmalar genellikle bürokratik ve

---

⁹ Mazı, F., "Tarihi Çevrenin Korunmasında Sosyo-Ekonomik Faktörlerin Etkisi", Mevzuat Dergisi, Yıl:12, Haziran, 2009, Sayı:138, s.4-5.

¹⁰ Görgülü, Z., a.g.e., s.43.

¹¹ Madran, E., Özgönül, N., Kültürel ve Doğal Değerlerin Korunması, Ankara, 2011, s.5-6.

akademik çevreler ile kısıtlı kalmış, toplum genelinde de bir kavram ve kültür olarak içselleştirilememiştir. Neyi nasıl korunacağıının farkındalığının anlaşılması gerekmektedir.

Kültürel miras bilinci toplumun her kesimine iyice benimsetilip yerleştirilmediği sürece, yasaların ve yetişmiş uzmanların varlığı kültürel mirasın ve çevrenin korunmasında yeterli olamamaktadır¹².

3. Türkiye’de İç Güvenlik Yönetimi

3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu’nun 2. maddesinde “a) Bakanlığa bağlı iç güvenlik kuruluşlarını idare etmek suretiyle ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü, yurdun iç güvenliğini ve asayişini, kamu düzenini ve genel ahlakı, Anayasada yazılı hak ve hürriyetleri korumak, b) Sınır, kıyı ve karasularımızın muhafaza ve emniyetini sağlamak,... d) Suç işlenmesini önlemek, suçluları takip etmek ve yakalamak, e)Her türlü kaçakçılığı men ve takip etmek,...” hükmü çerçevesinde, kamu düzeninin ve güvenliğinin sağlanması İçişleri Bakanlığı’nın görevleri arasında bulunmaktadır. Anılan kanun doğrultusunda kara sınırları içerisinde Bakanlığa bağlı kuruluşlar olan Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı’nca denizlerde ise Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından kamu düzeni ve güvenliği sağlanmaktadır.

3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’nun 1. maddesinde “Memleketin umumi emniyet ve asayiş işlerinden Dâhiliye Vekili mesuldür. Dâhiliye Vekili bu işleri, kendi kanunları dairesinde hareket eden Emniyet Umum Müdürlüğü ile Umum Jandarma Komutanlığı ve icabında diğer bütün zabıta teşkilatı vasıtası ile ifa ve lüzum halinde İcra Vekilleri Heyeti kararı ile ordu kuvvetlerinden istifade eder.” hükmü çerçevesinde İçişleri Bakanının ülkenin genel güvenlik ve kamu düzeninden öncelikli sorumlu olduğu görülmektedir.

¹² *Sayan, Y.*, “Türk Kültür Mirasının Korunması ve Tarihi Çevre Bilinci Üzerine, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, Cilt IX, Sayı 1, İzmir, 2009, s.154.

Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin 3. maddesinin 2.fıkrasının 3.bendinde, “Genel kolluk: Emniyet asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan, diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren ve Silahlı bir kuvvet olan Jandarma ve Polisi ifade eder.” ve 6.bendinde “Özel Kolluk: Devlet ve yetkili diğer kamu tüzel kişilerince, özel kanunlar çerçevesinde kurulup, teşkilatlandırılan; kendi hizmet alanında güvenliği sağlamak amacı taşıyan ve kendi kanunlarına göre silah taşıma ve kullanma yetkisine sahip; jandarma ve polis dışındaki (gümrük, orman, belediye zabıtası, köy korucusu vb.) kolluk kuvvetleridir.” hükmü bulunmaktadır.

Bu düzenlemeler çerçevesinde; Türkiye’nin iç güvenlik yönetiminin İçişleri Bakanlığı’na bağlı polis, jandarma ve sahil güvenlik kuruluşlarının genel kolluk olarak yapılandırıldığı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte ihtiyaç olması halinde askeri birliklerin ve özel kolluk kuvvetlerinin de iç güvenlikte kullanılmasına olanak sağlayan bir yapı öngörülmüştür¹³.

İçişleri Bakanlığı’nın uygun göreceği yerleşim alanlarında, polis teşkilatı birimi kurulabilir. Türkiye’de polisin sorumluluk bölgesi belediye sınırları içerisinde bulunmaktadır. Polisin sorumluluk alanı dışındaki yerlerde kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması jandarma teşkilatı tarafından yerine getirilmektedir. Türkiye’de polis ile jandarma arasındaki görev sorumluluk bölgesi ayırımı net olarak belirlenmiştir.

3.1. Emniyet Genel Müdürlüğü

Emniyet Teşkilatı’nın yapısı 4 Haziran 1937 tarihinde çıkartılan 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’nda belirtilmiştir. Anılan kanunun 1. maddesinde, ülkenin genel güvenlik ve kamu düzeninden sorumlu olan İçişleri Bakanı bu görevi Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı aracılığı ile yerine getireceği ifade edilmiştir.

---

¹³ *Yılmaz, S.*, “Türkiye’nin İç Güvenlik Yapısında Değişim İhtiyacı”, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 21, Sayı 3, 2012, s.21-22.

2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu'nun 1. maddesinde “ Polis, asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerinin kendisine verdiği vazifeleri yapar.” ve 2. maddesinde “Polisin genel emniyetle ilgili görevleri iki kısımdır. a) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere, Hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü almak, b) İşlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak,....” hükmü bulunmaktadır.

Suç öncesi ve suç sonrası görevleri ile sorumluluk sahasında kamu düzeni ve güvenliğini sağlayan polisin ve polis birimlerinin bağlı olduğu Emniyet Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı'nın bir kuruluşudur. Merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatlarına sahip Emniyet Genel Müdürlüğü, kamuya ve toplumda yaşayan fertlere can ve mal güvenliği hizmeti sunmaktadır.

İnsanlığın geçmişi ile geleceğini birbirine bağlayan çok değerli tarihsel ve kültürel çevre hazineleri olan eski eserleri korumak, kaçırılmasını önlemek de polisin öncelikli görevleri arasında yer almaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü merkezde Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Asayiş Dairesi Başkanlığı ve İnterpol-Europol Dairesi Başkanlığı birimleri ile taşrada ise İl Emniyet Müdürlükleri aracılığıyla eski eserlere karşı işlenen/işlenebilecek suçlar ile ilgili mücadele etmektedir.

3.1.1. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı, tarihsel ve kültürel çevreden kaçırılan eski eserlerin yakalanması ile birinci derecede mücadele eden polis birimidir. Başkanlığın görev ve yetkileri 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 16. maddesine dayanılarak hazırlanan ve İçişleri Bakanı'nca onaylanarak yürürlüğe giren Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Daire Başkanlığı Merkez ve İl Teşkilatı Kurulu, Görev ve Çalışma Yönetmeliğinde belirtilmiştir.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı eski eser kaçakçılığı ile mücadelesini merkezde Kaçakçılıkla Mücadele Şube Müdürlüğü'nce, illerde ise İl Emniyet Müdürlüklerine bağlı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüklerince yerine getirmektedir. Bu şube müdürlüklerinin görevleri arasında; eski eser kaçakçılığı suçları ile ilgili ihbarları almak, yapılan ihbarlardaki belirtilen hususları araştırmak ve değerlendirmek, bu konulara ilişkin gerekli her türlü takibi yapmak, yapılan bütün çalışmalar neticesinde konunun operasyonel durumu varsa operasyonları yapmak, elde edilen suç unsurları ve suçlular ile ilgili her türlü istatistiki bilgileri tutmak, bu suçla mücadele için yeni metotlar geliştirmek ve uygulamak bulunmaktadır. Eski eser kaçakçılığı suçları ile ilgili olarak Daire Başkanlığında veya illerde müstakil bir birim bulunmamaktadır.

Eski eser kaçakçılığı yapılmak üzere çalınan eski eserler ile ilgili soruşturmayı asayiş birimleri hırsızlık yönü ile araştırmaktadır. Bununla birlikte hırsızlığa konu eşyanın kaçakçılığı da ilgilendirmesi nedeniyle kaçakçılık birimleri soruşturmaya dahil olmaktadır. Eski eser kaçakçılığı suçu öncül suçuyla (hırsızlık) birlikte bir bütünlük arz eden bir suçtur. Bununla birlikte hırsızlık suretiyle çalınan eski eserler yasa dışı olarak kaçakçılık piyasasına girmektedir. Tarihsel ve kültürel çevrelerden kaçırılan eserlere ilişkin adli işlemler 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu çerçevesinde kaçakçılık birimleri tarafından yapılmaktadır.

3.1.2. İnterpol – Europol Dairesi Başkanlığı

Uluslararası suç ve suçlularla mücadele etmek amacıyla çalışmalarını sürdüren İnterpol-Europol Dairesi Başkanlığı Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı bir birimdir. Türkiye, Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatına (İTERPOL) 1930 yılında üye olmuştur. Türkiye adına uluslararası takibi yapılması gereken suçlar ile bu suçlara karışan kişilerin yakalanması ve/veya iade edilmesine yönelik işlemleri gerçekleştiren

İnterpol-Europol Dairesi Başkanlığı, İnterpol ve bu kuruluşa bağlı diğer ülke polis teşkilatları ile yakın işbirliğini devam ettirmektedir.

Geçmişten günümüze kadar kültürel miras ait oldukları tarihsel ve kültürel çevreden uzaklaştırılarak, yabancı ülkelerdeki koleksiyonculara veya müzelere satılmışlardır. Kültürel miras açısından zengin fakat ekonomik açıdan fakir ülkelerden, ekonomik açıdan zengin ülkelere doğru gelişen kültürel miras trafiği, legal veya illegal ayrımı yapmadan yoğun bir şekilde devam etmektedir. Ülkelerin kendi eserlerine sahip çıkmaları ve kaçırılan kültür varlıklarının takipçisi olmaları nedeniyle, uluslararası alanda kültürel mirasın korunması ve ülkelerin milli kültür miraslarını koruma hakkı ve ödevi konusunda önemli adımlar atılmıştır¹⁴.

Kültürel miras kaçakçılığı uluslararası bir suçtur. Türkiye'den yasal olmayan yollardan çıkarılan ve/veya kaçırılan eserlerin hukuki anlamda takibini yapmak, uluslararası sözleşmelerden doğan haklar ve yükümlülükler ile mümkün olabilmektedir.

İnterpol-Europol Dairesi Başkanlığı'na Kültür ve Turizm Bakanlığı veya ilgili kurumlardan kültür ve tabiat varlıklarının yurtdışına kaçırıldığına dair bir talep yapılması durumunda, Başkanlık tarafından kaçırılan esere ait bilgiler (envanter kaydı, eserin menşei ve özelliklerine ait bilgiler, eserin fotoğraflı kimlik bilgileri, eserin nereden, ne zaman, nasıl, ne şekilde ve kim tarafından çalındığına dair bilgiler vb.) İnterpole bildirilmektedir. İnterpol Teşkilatı da kendi değerlendirmesini yaptıktan sonra üye devletlere bu bilgileri göndererek uluslararası arama işlemleri başlatılmaktadır. Çalınan veya kaçırılan eserlerin İnterpole üye başka bir ülkede yakalanıp bulunması durumunda uluslararası anlaşma ve sözleşmeler gereğince eserin/eserlerin sahip olduğu ülkeye iadesi yapılmaktadır.

Tarihsel ve kültürel çevrelerde bulunan eserlerin yurtdışına kaçırılması suçlarında ve/veya İnterpole üye olan ülkelerde suç işleyip kaçanların Türkiye'de ve/veya yurtdışında aranması, yakalanması ve iade

¹⁴ Özel, S., Uluslararası Alanda Kültür Varlıklarının Korunması, İstanbul,1998, s.6.

edilmesinde İnterpol-Europol Dairesi Başkanlığı'nın önemli bir rolü ve etkinliği bulunmaktadır.

3.1.3. Asayiş Dairesi Başkanlığı

Kamu düzeni ve güvenliğine ilişkin polis sorumluluk bölgesinde suç öncesi gerekli önlemlerin alınması, asayiş suçlarının işlenmesi durumunda ise suça ilişkin olayın soruşturulması, aydınlatılması ve fail/faillerinin yakalanmasına ilişkin ilgili birimlerce yapılan çalışmalara yön vermek suretiyle koordinasyon sağlayan Asayiş Dairesi Başkanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı bir birimdir.

Asayiş Dairesi Başkanlığı ve illerdeki birimi olan Asayiş Şube Müdürlüğü kültürel mirasın korunması ve eski eser kaçakçılığı ile mücadeledeki rolü, suç işlenmeden önce sorumluluk bölgesinde bulunan tarihsel ve kültürel çevrenin fiziki korunmasını sağlamak, hırsızlık yapmak suretiyle gerçekleştirilen eski eser kaçakçılığı olaylarının aydınlatılmasına yöneliktir.

Eski eser kaçakçılığı metotlarından birisi de tarihsel ve kültürel çevreden (müzeler, ören yerleri, sit alanları, tabiat alanları vb.) ve koleksiyonerlerden hırsızlık suretiyle çalınan kültürel varlıkların piyasaya sürülmesidir. Öncül olarak yapılan bu hırsızlık suçuna ilişkin yapılacak adli işlemler İl Emniyet Müdürlüklerine bağlı Asayiş Şube Müdürlükleri (Hırsızlık Büro Amirliği) tarafından yapılmaktadır.

Türkiye genelinde çalınan tarihi ve kültürel eserler ile ilgili Asayiş Dairesi Başkanlığı'nın veri bankası bulunmaktadır. Türkiye'de nereden olursa olsun çalınan kültürel varlıklar Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bildirilmekte ve bu eserlere ait bilgilerin veri bankasına girişi yapılmaktadır.

3.2. Jandarma Genel Komutanlığı

Jandarma Genel Komutanlığı'nın yürüttüğü asayiş ve güvenlik hizmeti itibariyle Emniyet Genel Müdürlüğü'nden farkı bulunmamaktadır. Ancak kurumsal yapı, görev statüsü ve hiyerarşik sistem bakımından jandarma teşkilatının farklılıkları bulunmaktadır. Türkiye'de jandarma

teşkilatı belediye sınırları dışında kalan kırsal nitelikli yerlerin kamu düzeni ve güvenliğini sağlamaktadır.

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 3. maddesinde “Türkiye Cumhuriyeti Jandarması emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir.” ile 4. maddesinde “ Jandarma Genel Komutanlığı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir parçası olup, Silahlı Kuvvetlerle ilgili görevleri, eğitim ve öğrenim bakımından Genelkurmay Başkanlığına, emniyet ve asayiş işleriyle diğer görev ve hizmetlerin ifası yönünden İçişleri Bakanlığına bağlıdır. Ancak Jandarma Genel Komutanı, Bakana karşı sorumludur.” hükümleri ile jandarma teşkilatının görev tanımı ile kurumsal olarak bağlı olduğu kurumlar belirtilmiştir.

Anılan kanunun 10. maddesinde “Jandarmanın genel olarak görev ve sorumluluk alanı; Polis görev sahası dışı olup, bu alanlar il ve ilçe belediye hudutları haricinde kalan veya polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir....” hükmü ile jandarmanın görev ve sorumluluk alanı belirlenmiştir.

Tarihsel ve kültürel çevreler ile bu çevrelerde yapılan kazı alanlarının büyük ve önemli bir kısmı şehir merkezlerinin dışında ve jandarma sorumluluk bölgesinde yer almaktadır. Polis Teşkilatının sorumluluk sahasında icra ettiği kültür varlığı kaçakçılığı ile mücadeledeki görevini 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'na göre sorumluluk bölgesinde jandarma yürütmektedir.

Görev alanı kırsal kesim olan jandarmaya sorumluluk bölgesindeki ören yerlerinin, taşınır ve taşınmaz eski eserlerin bulunduğu yerlerin tespitini yapmak ve bu alanların devriyeler ile sık sık kontrol etmek, ortaya yeni çıkan bir eski eseri muhafaza altına alarak tahribine ve yağmalanmasına meydan vermemek, müze müdürlükleri ile koordinasyonda bulunmak, sabıkalı kuyumcu, antika satıcıları ve koleksiyoncuları sürekli takip etmek gibi eski eser kaçakçılığını önleme

ve kültürel mirasın korunması konusunda çok önemli görevler düşmektedir¹⁵.

3.3. Sahil Güvenlik Komutanlığı

Sahil Güvenlik Komutanlığı görev ve yetkileri 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu'nda belirtilmiştir. Anılan kanunun 4. maddesinin 1. fıkrasının a bendinde “Türkiye Cumhuriyetinin bütün sahillerinde, iç suları olan Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale boğazlarında, liman ve körfezlerinde, karasularında, münhasır ekonomik bölgesi ile ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimi altında bulunan deniz alanlarında, kanunlarla kendisine verilen görevleri uygulamak ve yetkileri kullanmak ve b bendinde ise “ 1. Deniz yolu ile yapılan her türlü kaçakçılık eylemlerini, 2. 25/4/1973 tarih ve 1710 sayılı Eski Eserler Kanununa aykırı eylemleri, 3. 18/12/1981 tarih ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununa aykırı eylemleri, önlemek, izlemek, suçluları yakalamak, gerekli işlemleri yapmak, yakalanan kişi ve suç vasıtalarını yetkili makamlara teslim etmek.” hükmü bulunmaktadır.

Genel kolluk içerisinde yer alan ve kamu düzeni ve güvenliğini sağlayan bir kuruluş olan Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın eski eser kaçakçılığı ile birlikte her türlü kaçakçılık eylemlerine görev alanı içerisinde müdahale ederek, suç işleyenleri delilleri ile birlikte adli makamlara teslim etme görevi bulunmaktadır. Komutanlık, Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşu içerisinde bulunmakta olup, barışta görev ve hizmet yönünden İçişleri Bakanlığı'na bağlıdır.

4. Türkiye’de Adli Soruşturma Birimleri

Türkiye’de bir suça ilişkin ihbar ve şikâyetler, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 158. maddesi gereğince Cumhuriyet Başsavcılığına ve adli kolluk birimlerine yapılabilmektedir. Anılan kanunun 160. maddesinde “Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup

---

¹⁵ Efe, T., a.g.e. s.84.

olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar. Cumhuriyet savcısı, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adlî kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür.” hükmü ile bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet Savcısının görevi ve yapması gereken işlemler belirtilmektedir.

163. madde de belirtilen zorunlu hallerde soruşturma işlemleri Sulh Ceza Hâkimi tarafından da yapılabilmektedir. Kanunun 170. maddesi gereğince kamu davası açmakla görevlendirilen Cumhuriyet Savcısı suça ilişkin araştırma işlemlerini emrindeki adli kolluk görevlileri ile birlikte yürütmektedir.

Cumhuriyet savcısı ile adli kolluk ilişkisi 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 164. maddesinde düzenlenmiştir. Yürürlükten kaldırılan 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu'nda adli kolluk görevlileri yerine Zabıta amir ve memurları ifadesi kullanılmaktaydı. Ancak mevcut kanunda adli kolluk görevlisi tanımı getirilerek, polis, jandarma, sahil güvenlik ve gümrükler muhafaza birimlerinin adli soruşturma işlemlerini yapan güvenlik görevlileri olarak belirlenmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 161. maddesinin 2. fıkrasında “Adlî kolluk görevlileri, el koydukları olayları, yakalanan kişiler ile uygulanan tedbirleri emrinde çalıştıkları Cumhuriyet savcısına derhâl bildirmek ve bu Cumhuriyet savcısının adliyeyle ilişkin bütün emirlerini gecikmeksizin yerine getirmekle yükümlüdür.” ile 164. maddesinin 2. fıkrasında “Soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda öncelikle adlî kolluğa yaptırılır. Adlî kolluk görevlileri, Cumhuriyet savcısının adlî görevlere ilişkin emirlerini yerine getirir.” hükmü bulunmaktadır. Adli kolluğun görevi, Cumhuriyet Savcısının talimatları ile işlenmiş olan suçun araştırmasını yapıp, suça karışanları tespit edip yakalayarak, söz konusu suça ait maddi delil ve izleriyle birlikte adli makamlara teslim etmektir. Bu görevler, suçun işlenmesinden

sonra gerekli olan adli soruşturmanın yapılabilmesi yönündeki faaliyetlerdir.

Tarihsel ve kültürel çevreye ilişkin yapılan suçların (kaçakçılık, hırsızlık, zarar verme vb.) soruşturması genellikle Cumhuriyet savcısı tarafından doğrudan veya adli kolluk görevlileri ile birlikte yapılmaktadır. Bu suçlara ilişkin özel yetkili bir savcılık birimi bulunmamaktadır.

5. Türkiye’de Tarihsel ve Kültürel Çevrenin Korunması ile İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuatın Gelişimi

5.1. Tarihçe

Tarihsel ve kültürel çevre değerleri olan kültür ve tabiat varlıklarının korunması ile ilgili Osmanlı döneminde çıkarılan 1869, 1874, 1884 ve 1906 tarihli Asar-ı Atfika Nizamnameleri temel belgeler olmuştur. İlk olarak arkeolojik eserler ile sınırlı hükümler içeren bu nizamnamelerin kapsamı zaman içerisinde revize edilmiş, son nizamname Cumhuriyet döneminde uzun bir süre geçerli olmuştur.

1951 tarihli Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Kuruluş Kanunu ile 1957 tarihli ve 6785 sayılı İmar Kanunu’nun bazı hükümleri eski eserlerle ilgili hükümler içermekle birlikte 1973 tarihli ve 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu Cumhuriyet döneminin ilk koruma yasası olarak anılmaktadır¹⁶.

5.2. 1982 Anayasası ve Sonrası Düzenlemeler

Genel olarak çevre ile kültür ve tabiat varlıkları, 1982 Anayasası’nın 56. maddesinde Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir...” hükmü ve 63. maddesinde “Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır...” hükmü ile koruma ve güvence altına alınmıştır.

1983 yılında 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu yürürlükten kaldırılarak 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu

---

¹⁶ Madran, E., Özgönül, N., Son Yasal Düzenlemelerde Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması ve Yerel Yönetimler El Kitabı, Ankara, 2005, s.11.

yürürlüğe konulmuştur. 2863 sayılı yasanın bazı maddeleri 3386 sayılı yasa ile 1987 yılında değiştirilmiştir. 14.07.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5226 sayılı 'Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun' çerçevesinde 2863 sayılı kanunun bazı maddeleri değiştirilmiş ve yeni maddeler eklenmiştir. 29 maddelik bu kanunda, genel olarak koruma kurulları, müzelerin yönetimleri ve korumacılıkla ilgili maddelerin değiştirilmesi ve düzenlenmesine yönelik maddeleri kapsamaktadır¹⁷. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunundaki hükümlerin; 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nda belirtilen hükümler ile desteklendiği görülmektedir.

1710 sayılı kanunda tanımlanan 'Eski Eser' kavramı, 2863 sayılı kanunda 'Kültür Varlığı' adını almıştır. 2863 sayılı kanuna göre Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları arasında;

- a) "Korunması gerekli tabiat varlıkları ile 19 uncu yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlar,
- b) Belirlenen tarihten sonra yapılmış olup önem ve özellikleri bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığınca korunmalarında gerek görülen taşınmazlar,
- c) Sit alanı içinde bulunan taşınmaz kültür varlıkları,
- d) Milli tarihimizdeki önlemleri sebebiyle zaman kavramı ve tescil söz konusu olmaksızın Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda büyük tarihi olaylara sahne olmuş binalar ve tespit edilecek alanlar ile Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından kullanılmış evler.

Kaya mezarlıkları, yazılı, resimli ve kabartmalı kayalar, resimli mağaralar, höyükler, tümülüsler, ören yerleri, akropol ve nekropoller; kale, hisar, burç, sur, tarihi kışla, tabya ve isihkamlar ile bunlarda bulunan sabit silahlar; harabeler, kervansaraylar, han, hamam ve medreseler;

¹⁷ Tulay, A., S., Eski Eser Yağması, İstanbul, 2007, s.19.

kümbet, türbe ve kitabeler, köprüler, su kemerleri, su yolları, sarnıç ve kuyular; tarihi yol kalıntıları, mesafe taşları, eski sınırları belirten delikli taşlar, dikili taşlar; sunaklar, tersaneler, rıhtımlar; tarihi saraylar, köşkler, evler, yalılar ve konaklar; camiler, mescitler, musallalar, namazgahlar; çeşme ve sebiller; imarethane, darphane, şifahane, muvakkithane, simkeşhane, tekke ve zaviyeler; mezarlıklar, hazireler, arastalar, bedestenler, kapalı çarşılar, sandukalar, siteller, sinagoglar, bazilikalar, kiliseler, manastırlar; külliyeleler, eski anıt ve duvar kalıntıları; freskler, kabartmalar, mozaikler, peri bacaları ve benzeri taşınmazlar; taşınmaz kültür varlığı örneklerindedir. Tarihi mağaralar, kaya sığınakları; özellik gösteren ağaç ve ağaç toplulukları ile benzerleri; taşınmaz tabiat varlığı...” bulunmaktadır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu; yasal ve örgütsel çerçevenin dağınık yapısına karşın, koruma konusunda ayrıntılı ve kapsamlı, buna bağlı olarak da toparlayıcı ve otoriter bir niteliğe sahiptir. Tarihi ve kültürel çevrelerin korunmasında en önemli araçlardan planlamaya ilişkin hükümler anılan Kanunda yer almış, sit ilan edilen alanlar için planlama zorunlu kılınmıştır. Çevre ölçeğinde korumanın bir planlama sorunu olduğunun vurgulanması ve koruma amaçlı imar planı tanımı getirilmesi Kanunun olumlu yönleri olarak gösterilebilir.

5.3. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda Belirtilen Cezalar

Türkiye’de 2683 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu’nun 65-75. maddeleri arasında anılan kanuna aykırı hareket edenlere ilişkin ceza yaptırımlarını düzenlemektedir. Kanunun 65. maddesinde “Tescil edilen sit alanları ve korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile korunma alanlarının bu Kanuna göre tebliğ veya ilan edilmiş olmasına rağmen yıkılmasına, bozulmasına, tahribine, yok olmasına veya her ne suretle olursa olsun zarar görmesine kasten sebebiyet verenler ile koruma bölge kurullarından izin alınmaksızın inşai ve fiziki müdahale yapanlar veya yaptırımlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır. Bu Kanuna

aykırı olarak yıkma veya imar izni verenler, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen fiiller, korunması gerekli kültür ve tabiat varlığını yurt dışına kaçırmak amacıyla işlenmiş ise verilecek cezalar bir kat artırılır. Bünyesinde koruma, uygulama ve denetim büroları kurulan idarelerden 57 nci maddenin yedinci fıkrası uyarınca izin almaksızın veya izne aykırı olarak tamirat ve tadilat yapanlar ile izinsiz inşaa ve fiziki müdahale yapanlar veya yaptırımlar altı aydan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılırlar.” hükmü ile sit alanları ve korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve koruma alanlarına kasten zarar verenler ile ilgili koruma kurullarından izinsiz yapı yapanlar ve fiziki müdahalede bulunanlar ile bu fiillerin kültür ve tabiat varlıklarının yurtdışına kaçırmak amacıyla işlenmesi durumunda öngörülen cezalar belirtilmiştir.

2863 sayılı kanununun 16 ncı maddesinde yer alan yasaklara aykırı olarak belge verenler, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve adli para cezası ile bu Kanununun 7 nci maddesinde yer alan ilan veya tebligatı bilerek, süresinde usulüne uygun yapmayanlar ise, üç aydan bir yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılırlar (66. madde) Kanununun 16. maddesinde korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile bu varlıkların bulunduğu koruma alanlarında ruhsatsız olarak inşaat yapma yasağı getirilmiştir. Kanununun ilan ve tebligata ilişkin 7. maddesinde ise “(Ek: 8/10/2013-6498/1 md.) Tek yapı ölçeğindeki kültür ve tabiat varlıkları ile koruma alanlarına ilişkin tescil kararları, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu uyarınca maliklere tebliğ edilir. (Ek: 8/10/2013-6498/1 md.) Sit alanlarının, tabiat varlıklarının ve tek yapı ölçeğinde tescil edilen taşınmazlar da dâhil olmak üzere malikleri idarece tespit edilemeyen taşınmazların tescil kararları, Resmî Gazete’de yayımlanır ve Bakanlığın internet sayfasında bir ay süreyle duyurulur.” hükmü ile düzenleme yapılmıştır.

Kültür ve tabiat varlıklarıyla ilgili olarak bildirim yükümlülüğüne mazereti olmaksızın ve bilerek aykırı hareket eden kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bildirimi yapılmamış olan kültür ve tabiat varlığını satışı arz eden, satan, veren, satın alan, kabul eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu durumda birinci fıkrada tanımlanan suçtan dolayı ayrıca cezaya hükmolunmaz. Ticareti yasak olmayan taşınır kültür varlıklarının izinsiz olarak ticaretini yapan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (67. madde). Madde hükmü kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden ve bu varlıkların alım satımını yapanlar ile ticareti yasak olmayan taşınır varlıkların izinsiz ticaretini yapan kişilere verilen cezaları düzenlemiştir.

Kültür ve tabiat varlıklarını bu kanuna aykırı olarak yurt dışına çıkaran kişi, beş yıldan on iki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır (68. madde). Madde de kanuna aykırı olarak bu varlıkların yurt dışına çıkaran kişilere ilişkin verilecek cezalar bulunmaktadır.

2863 sayılı kanununun 29 uncu maddesinde yer alan tetkik ve kontrole muhalefet edenler ile 41 inci maddede yer alan nakil işlerine aykırı hareket edenler altı aydan bir yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılırlar (69. madde). 29. madde çerçevesinde Kültür varlığı ticareti ile meşgul olanların işyerleri ve depoları mevzuat dahilinde Kültür ve Turizm Bakanlığı görevlilerince denetlenmektedir. Nakil işlemlerine ilişkin Kanununun 41. maddesinde “Kazılarda meydana çıkan bütün taşınır kültür ve tabiat varlıkları, kazı yapan heyet ve kurumlar tarafından her yıl yapılan kazı sonunda Kültür ve Turizm Bakanlığının göstereceği Devlet müzesine naklolunur. Kazı ve sondaj araştırmalarında elde edilen insan ve hayvan iskeletleri ile bütün fosiller, Kültür ve Turizm Bakanlığınca uygun görüldüğü takdirde, tabiat tarihi müzeleri ile üniversitelere veya ilgili diğer Türk bilim kurumlarına verilebilir. Ayrıca, kazı ve sondaj araştırmalarında elde edilen askeri tarihle ilgili her türlü taşınır kültür varlığı, Genelkurmay Başkanlığının uygun görüşü ile,

Kültür ve Turizm Bakanlığınca askeri müzelere devredilir.” hükmü bulunmaktadır.

Aynı kanunun 24 üncü maddesine aykırı hareket edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılırlar (70. madde). Kanunun 24. maddesinde “Devlet malı niteliğini taşıyan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının Devlet elinde ve müzelerde bulundurulması ve bunların korunup değerlendirilmeleri Devlete aittir. Bu gibi varlıklardan gerçek ve tüzelkişilerin ellerinde bulunanlar, değeri ödenerek Bakanlık tarafından satın alınabilir. 23 üncü maddenin (a) bendinde belirtilen etnoğrafik mahiyetteki kültür varlıklarının yurt içinde alımı, satımı ve devri serbesttir. Alımı, satımı serbest bırakılacak etnoğrafik eserlerin hangi devirlere ait olacağı ve diğer nitelikleri ile kayıt ve tescil şartları bir yönetmelikle belirlenir. Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ve Atatürk’e ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları, Bakanlık, Milli Savunma Bakanlığı veya Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nca satın alınabilir. Ancak, bu tip eserlerden her ne suretle olursa olsun yurt dışına çıkarılacakların kontrolü, Bakanlığa bağlı müzelerce yapılabileceği gibi bazı gümrük çıkış kapılarında bulundurulacak ihtisas elemanlarınca da yapılabilir. Hangi kapılarda ihtisas elemanı bulundurulacağı bir yönetmelikte belirlenir. Yapılan kontrol sonunda bu tip eserlerden yurt dışına çıkmasında sakınca görülenler tespit edilerek değerlendirilmeleri yurt içinde yapılmak şartıyla, sahiplerine iade edilirler. Bu maddede belirtilen ve alım, satımı serbest bırakılan eserlerde Devletin rüçhan hakkı mahfuzdur.” hükmü bulunmaktadır.

2863 sayılı kanunun 38, 42 ve 43 üncü maddelerine aykırı hareket edenler yüz günden az olmamak üzere adlî para cezasıyla cezalandırılırlar (71. madde). Kanunun 38.maddesinde “Türk ve yabancı bilim kurumlarına veya onların adına hareket eden kişilere verilen kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni olmadan devredilemez. Bu iş için bir başkası tevkil olunamaz.”, 42. maddesinde “Kazı ve sondaj izni alanlar, bu çalışmayı sahipli arazide

yaptıkları takdirde, kazı, sondaj ve araştırma bölgesindeki arazi sahiplerinin zararlarını tazmin ile yükümlüdürler, Arazi sahipleri Kültür ve Turizm Bakanlığının oluşturacağı komisyonca takdir edilecek tazminat karşılığında, kazı ve sondaj veya araştırmaya izin vermeye mecburdurlar. Bu gibi yerler, gerektiğinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca kamulaştırılabilir. Yabancı bilim kurumlarınca yapılan kazılarda, bu kamulaştırmanın bedeli kazı sahipleri tarafından ödenir. Hazine adına tescil edilecek yerin kamulaştırma bedelinin takdirinde genel kamulaştırma hükümleri uygulanır. Bu madde gereğince ödenecek tazminat ve kamulaştırma bedellerinin takdirinde, kazı, sondaj ve araştırma faaliyetlerinden önce, mevcut kültür ve tabiat varlıklarının eskilik, enderlik ve sanat değeri ile, bu faaliyetler sonucu bulunan kültür varlıklarının değeri, dikkate alınmaz.” 43. maddesinde ise “Kazı, sondaj ve araştırmalarda, meydana çıkacak olan varlıkların yayım hakkı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri gereğince, kazı, sondaj ve araştırma izni alan heyet ve kurumlar adına, kazı, sondaj ve araştırmayı fiilen idare edenlere aittir. Kazı başkanları, her kazı dönemi sonunda, Kültür ve Turizm Bakanlığına bilimsel bir rapor vermekle yükümlüdürler. Kazının bitiminden itibaren, kazı dönemi çalışmalarına ait bilimsel raporlarını en geç iki yıl, nihai bilimsel raporlarını ise beş yıl içinde yayımlamayan kazı heyetlerinin kazı, sondaj ve araştırmalarda buldukları kültür ve tabiat varlıkları üzerindeki her türlü yayım hakkı Kültür ve Turizm Bakanlığına geçer. Kültür ve Turizm Bakanlığı adına yapılan kazı, sondaj ve araştırmalara ait bilimsel raporlar, kazı başkanlığınca, yayımlanacak şekilde hazırlanır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bunlardan gerekli görülenleri yayımlar. Kültür ve Turizm Bakanlığınca uygun görülecek mazeretler dışında, yukarıda açıklanan süre içinde son raporlarını yayımlamamış bulunan heyet ve kişilere yeni bir kazı için ruhsatname verilmez.” hükümleri bulunmaktadır.

Aynı kanununun 26 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlara, suç daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa üç aydan bir yıla kadar hapis ve adli para cezası verilir (73. madde). 26. madde de belirtilen müze, özel müze ve koleksiyonculuk hükümleri ile 30.madde de belirtilen kamu kurum ve

kuruluşlarının haber verme zorunluluğu hükümlerine aykırı hareket edenlere ilişkin yaptırımlar düzenlenmiştir.

Kültür varlıkları bulmak amacıyla, izinsiz olarak kazı veya sondaj yapan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Ancak, kazı veya sondajın yapıldığı yerin, sit alanı veya bu Kanuna göre korunması gerekli başka bir yer olmaması halinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

İzinsiz olarak define araştıranlar, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu fiillerin yurt dışına kültür varlıklarını kaçırma amacıyla veya kültür varlıklarının korunmasında görevli kişiler tarafından işlenmesi hâlinde, verilecek ceza iki katına kadar artırılır. Kişinin bu maddede tanımlanan suçları işlemek suretiyle bulduğu kültür varlığını soruşturma başlamadan önce mahallî mülkî amire teslim etmesi hâlinde, mahkeme verilecek cezada üçte ikisine kadar indirim yapılabilir. İzinsiz olarak define araştıran kişinin, hakkında kovuşturma başlayınca kadar, kendisini bu fiili işlemeye gerekli cihazları temin etmek suretiyle sevk eden kişilerin kimliklerini açıklaması ve yakalanmasını sağlaması hâlinde, mahkeme verilecek cezada indirim yapabileceği gibi, ceza verilmesine yer olmadığına da karar verebilir (74. madde). Madde hükmünde izinsiz araştırma, kazı ve sondaj yapanlar hakkında verilecek cezalar düzenlenmiştir.

Adli para cezasına ilişkin Türk Ceza Kanununun 52. maddesinde “Adlî para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hâllerde yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.

En az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası olan bir gün karşılığı adlî para cezasının miktarı, kişinin ekonomik ve diğer şahsî hâlleri göz önünde bulundurularak takdir edilir.

Kararda, adlî para cezasının belirlenmesinde esas alınan tam gün sayısı ile bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ayrı ayrı gösterilir.

Hâkim, ekonomik ve şahsî hâllerini göz önünde bulundurarak, kişiye adlî para cezasını ödemesi için hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıldan fazla olmamak üzere mehil verebileceği gibi, bu cezanın belirli taksitler hâlinde ödenmesine de karar verebilir. Taksit süresi iki yılı geçemez ve taksit miktarı dörtten az olamaz. Kararda, taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi hâlinde geri kalan kısmın tamamının tahsil edileceği ve ödenmeyen adlî para cezasının hapse çevrileceği belirtilir.” hükmü gereğince adli para cezaları bir gün için 20 TL ile 100 TL arasında değişmektedir.

5.4. Uluslararası Yasal Düzenlemeler

Günümüzde tarihsel ve kültürel çevre sorunlarının ulusal bir sorun olmadığı aksine bütün toplumları etkileyen uluslararası bir sorun olduğu gerçeği anlaşılmıştır. Ancak bu aşamaya gelene kadar, tarihsel ve kültürel çevreye ilişkin sorunlar, ülkelerin tek başlarına çözemeyecekleri kadar büyümüş ve daha karmaşık bir hale gelmiştir. Sorunların büyüklüğü ve karmaşıklığı, uluslararası çapta yeniden yapılanma ve işbirliğini zorunlu kılmaktadır. Bu zorunlulukların sonucunda, uluslararası alanda örgütlenmelere ve hukuki düzenlemelere ilişkin çalışmaların ağırlığı giderek daha çok hissedilmektedir. Tarihsel ve kültürel çevre için uluslararası alanda en önemli gelişmelerden birisi, hiç kuşkusuz çevre sorunlarına yönelik çözümleri hukuksal bir tabana oturtma çalışmalarıdır. Nitekim uluslararası alanda devletler, uluslararası örgütler ve gönüllü kuruluşların yapmış olduğu çalışmalar sonucunda, bugün uluslararası çevre hukuku ve yasal düzenlemeler ortaya çıkmıştır.

Çağdaş koruma olgusunun şekillenmesinde önemli bir yere sahip 1931 Atina Uluslararası Konferansı uluslararası kültürel miras ve uluslararası dayanışmanın yasal ve bilimsel olarak ele alındığı ilk yaklaşımdır. Bu konferansta, anıt korumanın tekniği ve yöntemine ilişkin temel ilkeler belirlenmiş, anıtlar ile birlikte anıt çevrelerinin de koruma altına alınması görüşü ortaya atılarak korumanın yasal ve yönetsel boyutu tartışılmıştır.

Atina Konferansı'nın ardından, 1933 yılında, yine Atina'da Uluslararası Modern Mimarlık Kongresi düzenlenmiştir. Modern kentleşme modern kent planlama ilkelerinin belirlendiği bu konferansın sonuç bildirgesi, 1941 yılında Atina Sözleşmesi (Şehir Planlama Sözleşmesi) adıyla yayınlanmış, Türkiye ve başta Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülke tarafından imzalanarak kabul görmüştür. Kent planlama ve koruma ilişkisi ilk kez açık bir şekilde ifade edilmiştir¹⁸.

1954 yılında Kültür Varlıklarının Silahlı Müdahale Hallerinde Korunma Sözleşmesi Birleşmiş Milletlerin Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu (UNESCO) tarafından hazırlanmıştır. 1964 Venedik Sözleşmesi ile birlikte korunması gereken eserlerin yalnızca mimari eserler olmadığı belirtilerek korunması gereken kültürel mirasın tanımı genişletilmiş, daha fazla kapsayıcılık kazanmıştır.

Venedik Sözleşmesinin uluslararası kabul gören bir belge niteliği kazanmasının ardından, tarihi anıtların ve yenilenmesinde eşgüdümü sağlayacak uluslararası bir örgüt kurulmasının yerleşmelerin korunması ve gerekliliği belirlemiştir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından 1965 yılında "Uluslararası Anıtlar ve Sit Alanları Konseyi (ICOMOS)" resmen kurulmuştur. ICOMOS'un faaliyete geçmesini takiben uluslararası platformda kültürel değerlerin korunmasına yönelik farkındalık yaratmak amacıyla yapılan toplantıların sonucunda aktif koruma yaklaşımı otoritelerce kabul görmüş ve koruma-planlama ilişkisi açık ve kapsamlı bir şekilde tanımlanmıştır.

1969 yılında Brüksel'de yapılan İlk Avrupa Tarihi Doku ve Kültürel Mirasın Korunması ve Rehabilitasyonundan Sorumlu Bakanlar Toplantısında özellikle Avrupa ülkelerinin koruma politikalarına yaklaşımları belirlenmeye çalışılmış ve koruma kavramının, "mimari

¹⁸ Kamacı, E., "2863 Sayılı KTVKK'nin Uluslararası Yasal Düzenlemeler Bağlamında Değerlendirilmesi", Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi, 2014, Cilt: 31 (2), s.2.

miras” deyimini ile çevresiyle uyumlu ve kent planlama politikaları ile bütünleşmiş bir kavram olarak kabulüne karar verilmiştir¹⁹.

İnsanlığın ortak mirası kavramının uluslararası alanda sıkça tartışılmaya ve giderek ortak kabul görmeye başladığı yıllarda, UNESCO nezdinde 1972 yılında Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması Hakkında Sözleşmesi imzalanarak, 1975 yılında yürürlüğe girmiştir. Sözleşmeyle kültür varlıklarının korunmasının yanı sıra “ortak miras” ve “doğal mirasın korunması” olguları ilk defa uluslararası yasal düzenlemelerde yer almıştır²⁰.

Avrupa Konseyi tarafından 1975 yılı “Dünya Mimari Miras Yılı” ilan edildikten sonra yapılan toplantılar neticesinde sonuç metni olarak Amsterdam Bildirgesi hazırlanmış, böylece korumanın bilimsel ölçütleri dönemin gelişmelerine göre genişletilmiştir. Daha sonra, 1985 tarihli Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi ve 1992 tarihli Avrupa Kentsel Şartı gibi belgeler yayınlanmış ve bunların çoğuna Türkiye’de tarihi ve kültürel çevrenin korunması kapsamında taraf olmuştur.

Uluslararası alanda kültürel mirasın korunması için UNESCO’nun işbirliği içinde çalıştığı Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN), Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM), Roma Uluslararası Koruma Merkezi (ICCROM), Avrupa çapında koruma ile ilgili çalışan sivil toplum örgütlerini çatısı altında toplayan Europa Nostra ve Amerika Birleşik Devletleri merkezli Dünya Anıtlar Fonu önemli çalışmalar yürütmektedir.²¹

6. İtalya’nın İç Güvenlik Yapısı

İtalya’da kamu düzeninin muhafaza edilmesinde ve iç güvenliğin sağlanmasında İçişleri Bakanlığının yetki ve sorumluluğu bulunmaktadır. Ulusal düzeyde İçişleri Bakanı kamu güvenliğinden en üst düzeyde sorumluluğu bulunmakla birlikte bu görevinde; Bakanlık Müsteşarı,

---

¹⁹ Eke, F., Özcan, Ü., (1988). “Tarihi Dokunun Korunması ve Uluslararası Deneyimler”, Mimarlık Dergisi, Sayı:2, s. 34-35.

²⁰ Kamacı, E., a.g.e., s.6.

²¹ Kamacı, E., a.g.e., s.6.

Kamu Güvenliği Genel Müdürü ve iç güvenlik müdürlerinin katılımı ile oluşan Ulusal Toplumsal Güvenlik ve Düzen Komitesi yardımcılarını oluşturmaktadır. Kamu güvenliğinin sağlanması vali tarafından yönetilen Kamu Güvenliği Departmanı tarafından yürütülmektedir.

İtalya'nın iç güvenlik yapılanmasında; büyük şehirlerden sorumlu Devlet Polisi ve kırsal alanlar ile küçük şehirlerden sorumlu Karabinyerinin önemli bir rol ve işlevi vardır. Devlet Polisi ile Karabinyeri arasındaki görev sorumluluk bölgesi ayırımı belirgin değildir.

Karabinyeri ve Devlet Polisinin dışında; görev alanı gümrük, mali ve kaçakçılık suçlarını kapsayan İçişleri, Savunma ve Maliye Bakanlıklarına bağlı görev yapan Mali Polis, İçişleri, Tarım ve Sivil Koruma Bakanlıklarına bağlı Orman Polisi ve Savunma, Adalet ve İçişleri Bakanlığına bağlı olup, sorumluluk alanı hâkim ve savcılarının korunması ile hapisanelerin muhafazası olan askeri bir yapıya sahip Hapishane Polisi görev yapmaktadır²². Bu anlamda; İtalya'nın Akdeniz'e komşu olan Türkiye ve Fransa'ya benzer çoklu bir kolluk yapısı bulunmaktadır²³. İtalya'da Silahlı Kuvvetler, Polis ve Karabinyeri birimlerinin askeri görevleri arasında;

- ✓ Ulusal bir felaket olması durumunda ülkenin kaynaklarının ve kurumlarının korunması,
- ✓ İtalya içinde ve dışında askeri ve polis operasyonlarına katılma, uluslararası anlaşmalar çerçevesinde barışı koruma güçlerinin bulunduğu yerlerdeki yerel polis birimlerinin yeniden kurulmasına yönelik çalışmalara iştirak etme,
- ✓ Silahlı Kuvvetler için güvenlik ve askeri polisin özel işlevi,
- ✓ Askeri Adalet organları için adli askeri polis işlevi,
- ✓ Yurtdışındaki askeri kurumların içinde bulunduğu İtalyan diplomatik kurumların güvenliği,

²² Türker, M., "İtalya Yönetim Sistemi", Yirmi Birinci Yüzyılda Yönetim, Ankara, 2002, s.509.

²³ Çevik, H., H., Taşçı, A., Aydın, Y., "İtalyan Kolluk Yönetimi", Polis Bilimleri Dergisi, Cilt:7 (4), 2005, s.123.

- ✓ Ulusal topraklarda kurumsal faaliyetlerde bulunan askeri personele yardım,
- ✓ Seferberlik hizmetleri.

Polisiye görevleri arasında;

- ✓ Adli görevler, kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması,
- ✓ Ulusal sivil koruma yapısında, yerel halka yardım ve afet bölgelerinde hizmetin devamlılığının sağlanması bulunmaktadır²⁴.

6.1. Karabinyeri (İtalyan Jandarması)

İtalya’da Karabinyeri olarak adlandırılan kolluk teşkilatı *I.Victor Emanuel, Savoy Dükkü* ve Sardunya Kralı tarafından modern İtalya’nın oluşumundan yaklaşık yarım yüzyıl önce 1814 yılında kurulmuştur. Karabinyeri ismi ‘*Carabina*’ adı verilen geleneksel olarak taşınan tüfekten gelmektedir. İtalya birleştiği (içindeki devletlerin birlik oluşturması) zaman jandarma kraliyet ordusu olarak ülke çapında askeri varlığını koruyan Karabinyeri Teşkilatı aynı zamanda bir polis gücü gibi kolluk görevlerini de devam ettirmişlerdir²⁵.

İtalya’da silahlı kuvvetlerin bünyesinde bulunan Karabinyeri teşkilatı, Savunma Bakanlığı’na bağlıdır ve Avrupa’da askerileştirilmiş polislerin sonuncularından biridir. Karabinyerinin polisiye görevleri arasında;

- ✓ Suç öncesi gerekli önlemleri almak ve suç meydana geldikten sonra suçluları yakalamak,
- ✓ Yasa ve hukuksal mevzuatın uygulanmasını sağlamak,
- ✓ Kamu düzeninin korunmasını sağlamak ve kamu güvenliğine katkıda bulunmak,
- ✓ Adli duruşmaların güvenliğini sağlamak,
- ✓ Tutuklu ve hükümlülerin naklini sağlamak,

---

²⁴http://www.carabinieri.it/Internet/Multilingua/EN/InstitutionalDuties/07_EN.htm, Erişim Tarihi: 20.10.2014.

²⁵ *Mitzman, D.*, “It’s 200 years old, but what is Italy’s carabinieri?” p.1-12, July 2014, <http://www.bbc.com/news/magazine-28254297>, Erişim Tarihi: 12.11.2014.

- ✓ Tutukluların ve hükümlülerin gözetimine katkıda bulunmak,
- ✓ Sınırların korunmasına ve güvenliğine katkıda bulunmak.

Askeri görevleri arasında;

- ✓ Ülkenin ve kurumların korunmasını sağlamak,
- ✓ Ülkenin iç savunmasında doğrudan müdahale etmek,
- ✓ Seferberlik operasyonlarına yardım etmek,
- ✓ Silahlı kuvvetler personelini içeren bütün adli polis ve askerî polis görevlerini yerine getirmek bulunmaktadır.

Karabinyeri teşkilatı, göreve alma, organ idaresi, disiplin, silahlanma, terfi, iletişim, motorlu araçlarla donatma vb. durumlarda Savunma Bakanlığı'na bağlıdırlar. Ancak; sadece kamu düzenini koruma ve kamu güvenliği görevleri durumunda İçişleri Bakanlığı'na, adli polis görevlerini yaptıkları zaman da Adalet Bakanlığı'na bağlıdırlar. Karabinyeri personeli geçici olarak başka bakanlıklarda da görevlendirilebilirler.

Besin kalitesinin denetim görevini üstlendikleri zaman Sağlık Bakanlığı'na, kültürel mirasları koruma ve gözetim görevleri olduğu zaman Kültür Bakanlığı'na, yürürlükteki yasaları kontrol etme görevini gerçekleştirdikleri zaman Çalışma Bakanlığı'na, diplomatik yerleşkeleri koruma ve gözetme görevlerini yerine getirdikleri zaman Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olarak da görev yapabilirler²⁶.

6.2. Hapishane Polisi

Hapishane polis teşkilatı 1990 yılında kurulan ve Adalet Bakanlığı'na bağlı olarak görev yapan bir hapishane yönetim birimidir. Hapishane polisi, cezaevlerinin içinde ve dışında güvenliği sağlamakla görevlidirler. Cezaevlerinin dış duvarları boyunca tam teçhizatlı olarak gözetim yaparlar ve cezaevi girişlerinden izinsiz giriş ve çıkışları önlerler.

²⁶ *Meyzonnier, P.*, Les Forces De Police Dans L'union Europeenne, (Avrupa Birliğinde Polis Güçleri), Çev. Dr.İsmail Metin, 2006, s.179.

Ayrıca, tutuklular için iş ve eğitim programlarını yönetirler ve hastanedeki suçluları göz altında tutmak da dahil olmak üzere hükümlüler için taşıma, eskort ve koruma hizmetlerini yerine getirirler. Bu teşkilatın, atlı ve köpekli birimleri bulunmakta olup, kendi deniz birimleri ile de hizmet vermektedirler. Ayrıca, hapishane polisi yasal kuralların ve güvenlik işlevlerinin yürütülmesini sağlamak üzere görevlendirilebilirler. Bu görevlere sivil korumaya ihtiyaç duyulan ve herkesin içinde bulunduğu yerlerde kurtarma operasyonu düzenlemek de dâhildir.

6.3. Mali Polis

Mali Polis Teşkilatı (*Guardia di Finanza*) 1774 yılında Sardunya Kralı *3.Victor Amadeus'un* kurduğu '*Light Troops Legion*'a dayanır. Bu polis teşkilatı Ekonomi ve Maliye Bakanlığı'na bağlı çalışan özel bir polis birimidir. Askeri bir polis türüdür, üniformalı İtalyan kuvvetlerinin önemli bir parçasıdır ve kanuni infaz kurumudur.

Mali Polis Teşkilatının kurumsal görevleri arasında; koruma, tarama ve kaçakçılıklar ile diğer herhangi finansal suçları bildirme ve politik ve ekonomik uygulamaları kontrol etme ve denizde devriye faaliyetleri bulunmaktadır. Diğer bir anlatımla, mali polis teşkilatı ülkedeki bütün ekonomik ve finansal konularda genel yetkili bir polis kuvvetidir. Bununla birlikte teşkilat, halkın güvenliğinin sürdürülmesi için görevli ve ülke sınırlarındaki askeri savunma etkinliklerine de katkıda bulunmaktadır.

6.4. Devlet Polisi

Devlet polisi genel yetkilerle donatılmış ve sivil bir anlayışla kurulmuş polis gücüdür. Kamu Güvenliği Departmanına bağlı olarak görev yapan ve merkezi yönetim kadrosu doğrudan İçişleri Bakanlığı emri altında görev yapan Devlet Polisi İtalya'nın kamu düzeni ve güvenliğini sağlar. Devlet polisinin görevleri arasında;

- ✓ Vatandaşın hak ve özgürlüklerini korumak,
- ✓ Demokratik kurallar çerçevesinde kamu güvenliğini sağlamak ve korumak,
- ✓ Suçu önlemek ve suçla mücadele etmek,

- ✓ Toplumı etkileyen felaketlere müdahale etmek ve yardımcı olmak bulunmaktadır.

Devlet polisinin başında Emniyet Genel Müdürü bulunmakta olup, güvenlik sistemini ulusal bölgelerden yerel ofislere kadar yönetir. Bu sistem, İl Polis Merkezini (*Questure*) ve Polis İstasyonlarını (*Commissariati*) kapsar. İçinde Trafik Polisi, Sınır Polisi, Trenyolu Polisi, Posta ve İletişim Polisi, Mobil Birimler ve Olay Yeri İnceleme Polisinin de olduğu özel birimlere ve hizmet numaralarına sahiptir.

6.5. Orman Polisi

1822 yılında kurulan Orman polisi, çevre ve tarımı koruyup tedbir alan, İtalya'nın doğal mirasını ve tabiatını korumakta uzmanlaşmış, kamu hukuku altında görev yapan polis kuvvetidir/kolluğudur. Orman Polisi; parkları, yaban hayatı koruma alanlarını ve devlete ait doğal rezervleri korumakla yükümlüdür. Yasak bölgelerde avlanma ile savaşıırken, nehirlerde balık avını kontrol altında tutar ve yasadışı atık imhasına karşı mücadele eder.

Ülke çapında 1000 istasyonu ile birlikte gıda güvenliğiyle ilgilenir. Tarım ve ormancılıkta Avrupa Birliği düzenlemelerinin uygulanmasını izler. En gelişmiş soruşturma teknikleriyle yangın bağlantılı cinayetleri analiz eder. Yaban hayatı korumakla, hayvanlara karşı suistimali gözetmek ve önlemekle yükümlüdür.

Ayrıca Orman polisi nesli tükenen, tükenmekte olan yaban hayvan ve bitki türlerinin uluslararası ticaretini izler/takip eder. Dağ güvenliğinin sağlanması, çığ engellenmesi ve çığda kaybolan ya da çığ altında kalan insanları kurtarmakla yükümlüdür²⁷.

6.6. Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı

'*Nucleo Carabinieri Tutela Patrimonio Artistico*' adıyla bilinen Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı Karabinyeri bünyesinde 1969 yılında kurulmuştur. Bir yıl sonra Avrupa Birliğine üye devletler, ulusal

²⁷ 6.2, 6.3, 6.4 ve 6.5. bölümleri (Hapishane Polisi, Mali Polis, Devlet Polisi ve Orman Polisi) Europol Teşkilatının resmi web sitesi içinde bulunan <https://www.europol.europa.eu/content/memberpage/italy-183> adresinden derlenmiştir.

mirasın korunmasına yönelik özel birimler kurulması için 1970 yılında Paris’te düzenlen UNESCO konvensiyonuna davet edilmişlerdir. İtalyan ekonomisinin belirgin olarak gelişme gösterdiği yıllarda dünya çapında koleksiyonlarda bulunan kültürel eserlerin, çalıntı ve kaçakçılık yolu ile ihracatı yapılmaktaydı.

Ülkesinde bulunan kültürel mirasın dağılımını tespit etmek ve korumak için, İtalya jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde, paleontolojik, arkeolojik, sanatsal ve tarihsel ulusal varlıklarını koruma birimi kurulmuştur. Bu özel jandarma birimi yaptığı ilk operasyonlar ile ulusal ve uluslararası itibar ve güven elde etmiştir. 2001 yılında bu birimin adı Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı “*Comando Carabinieri per la Tutela del Patrimonio Culturale*” olarak değiştirilmiştir²⁸.

Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı’nın merkezi Roma’da bulunmakta olup, merkezde 300 personel görev yapmaktadır. Birimde;

- ✓ Operasyon Ofisinin de dâhil olduğu suç olaylarının analizini ve değerlendirmesini yapan Merkez Ofisi,
- ✓ Operasyon Bölümü bulunmakta olup, bu bölüm ise Antikalar birimi, Arkeoloji birimi ve Sahtecilik Biriminden oluşmaktadır.

Monza, Venezia, Torino, Bologna, Genova, Firenze, Ancona, Napoli, Cosenza, Bari, Palermo ve Sassari’de Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı’nın ofisleri bulunmaktadır²⁹.

5 Mart 1992 tarihli kanun hükmündeki kararname ile jandarmanın kültürel mirasın korunması konusundaki görevi belirlenmiş ve bu konuya büyük önem verilmiştir. Aynı zamanda İçişleri Bakanının 28 Nisan 2006 tarihli kararı ile de İşletim ve Veri Tabanı Merkezinin (TPC) bilgi toplama

---

²⁸ The Carabinieri Cultural Heritage Protection Service, Anno Della Cultura Italiana Year of Italian Culture, Ministero Degli Affari Esteri, 2013.

²⁹ *Nanni, G., L.*, “Departement of Carabinieri for the protection of cultural heritage”, Commander of “Counterfeiting and Contemporary Art” Unit Carabinieri for the Protection of Cultural Heritage, 2014, P:638. www.uab.ro/reviste_recunoscute/reviste_drept/.../nanni_en.pdf.

ve analiz merkezi olmasına ve bütün polis ve uluslararası kurumlara bu kültürel mirasın korunması konusunda destek olması için yetki verilmiştir. Bu merkez aşağıdaki faaliyetler kapsamında polisin ülke çapındaki diğer bütün birimleriyle, diğer polis güçleriyle ve Kültürel Miras ve Turizm Bakanlığı'nın bölge ofisleriyle koordinasyon içerisinde çalışmaktadır:

- ✓ Kültürel mirasa yönelik hırsızlık, çalıntı malın ele geçirilmesi, yetkisiz arkeolojik araştırma, sahtecilik vb. suçların faillerine yönelik özel soruşturmalar,
- ✓ Uçak, atlı polis, devriye botları ve dalgıç birimleri dâhil edilerek kara ve denizde arkeolojik alanların, araştırmaya değer bölgelerin ve UNESCO'nun 'Dünya Mirasları' kapsamındaki yerlerin takibi,
- ✓ Kültürel varlıkların alınıp satıldığı ticari faaliyetler ve fuar / pazar gibi yerlerin kontrol edilmesi,
- ✓ Müze, kütüphane ve arşivlerin güvenlik tedbirlerinin onaylanması,
- ✓ Açık arttırma ve e-ticaret sitelerinin kataloglarının kontrol edilmesi,
- ✓ Kanun dışı imha edilen kültürel varlıkların veri tabanı yönetimi,
- ✓ Kültürel Miras ve Turizm Bakanlığının merkez ve bölge ofislerine uzman tavsiyesi sunulması,
- ✓ Doğal afetlerden etkilenen bölgelerdeki sanatsal eserlerin ve kültürel varlıkların emniyeti ve kurtarılması kapsamında ulusal ve bağımsız kriz ve koordinasyon birimlerine katılım sağlanması³⁰.

7. İtalya'da Tarihsel ve Kültürel Eserlerin Mülkiyet Yönetimi ve Korunması

Uluslararası hukuk çerçevesinde, egemen ulus devletin yasal otoritenin kaynağı olarak varlığını sürdürmesi, onu kültürel mirasının

---

³⁰ The Carabinieri Cultural Heritage Protection Service, a.g.e. p.12-13.

koruyucusu kılmaktadır³¹. İtalya bu rolü, özel polis kuvvetleri ve kültür varlıklarının muhafaza altına alınması ile geri getirilmesini düzenleyen bir dizi kanunu da içeren, kapsamlı bir plan dahilinde yerine getirmektedir³².

Sanat hırsızlıkları ve çalınan veya yasadışı olarak yurt dışına kaçırılan sanat eserlerinin soruşturulması konusunda görev yapan iki polis birimi (İtalyan Polisi ve Karabinyeri ‘Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı’) bulunmaktadır. Maliye Bakanlığı’nın polis gücü olan mali polis teşkilatının içinde sanat hırsızlıkları ve yasadışı kazı konularını araştıran bürosu vardır³³.

İtalya’daki kültürel mirası koruma planı³⁴ ulusal mülkiyet kanunu ve ihracat kontrol düzenlemelerini kapsamaktadır. Sanatsal ve tarihi değeri bulunan objelerin korunmasına ilişkin 1 Haziran 1939 tarihli Ulusal Mülkiyet Kanunu, ülkede 1902 yılından önce bulunan antikaların mülkiyetine izin vermektedir. Diğer temel mülkiyet kanunları gibi bu kanun da yasadışı kazı yapılmasını ve eserlerin yurt dışına çıkarılmasını hırsızlık fiili olarak değerlendirmektedir³⁵.

Ulusal mülkiyet kanununa ilave olarak İtalya’da elli yaşından eski olan herhangi bir eserin yurt dışına çıkartılmasına engel olan bir ihracat kontrol mekanizması bulunmaktadır³⁶. Bu kanunun öncelikli amacı özel mülkiyetin elinde bulunan kültür varlıklarıdır. Ayrıca bu düzenlemenin yokluğu halinde bu varlıkların uluslararası ticarete serbest olarak hareket etmesi ihtimal dahilindedir³⁷.

Teorik olarak İtalyan ihracat kontrol düzenlemesi, Ulusal Mülkiyet Kanunu ile koordineli olarak tümünü olmasa da kültür varlıklarının

---

³¹ *Patty, G.*, “The Public Interest in the Restitution of Cultural Objects”, 2001, p.211.

³² *Economist*, “Contra An Embarrassment of Riches”, Dec. 24, 1994-Jan. 6, 1995, p.53,

³³ *Slayman, A. L.*, “Italy Fights Back”, *Archaeology*, 1998, p.43.

³⁴ *Merryman, J. H.*, *The Retention of Cultural Property*, in *Thinking About The Elgin Marbles: Critical Essays On Cultural Property, Art and Law*, 2000, p.122, 123.

³⁵ *Kaye, L. M.*, *Art Wars: The Repatriation Battle, 1998*, P.79, 80.

³⁶ *Gimbrre, S.*, “Illicit Traffic in Cultural Property and National and International Law”, in *Illicit Traffic in Cultural Property: Museums Against Pillage*, 1995, p.53,

³⁷ *Merryman, J. H.*, *Two Ways of Thinking About Cultural Property in Thinking About The Elgin Marbles: Critical Essays On Cultural Property, Art and Law*, 2000, p.66.

çoğunu muhafaza etmeyi hedefleyen ulusal bir kültürel mülkiyet rejimi yaratmaktadır. Bununla birlikte uygulamada ihracat yasağı, kültür varlıklarının geri alınması ve korunması konusunda Ulusal Mülkiyet Kanunu kadar etkili değildir. Her ne kadar ulusal mülkiyet kanunu ve ihracat kontrol düzenlemesi, ikisi de milli hükümlerin tecellisi olsa da, ikincisi ihracat kontrollerine zarar vermektedir³⁸.

Yasal mülkiyet hakları gibi hukuki konuları esas alan Ulusal Mülkiyet Kanununun aksine, ihracat kontrolleri temel ekonomik prensipleri göz ardı ederek arz talep dengesini yasal olarak düzenlemeye kalkışmaktadır. İhracat kontrol politikası ulusal mülkiyete ilişkin hukuki iddialardan yola çıkarak, malların fiziksel dolaşımını düzenlemektedir. Antikalara olan talep dikkate alınmadan yapılan ihracat kontrolleri hukuki olarak tatmin edici bir sonuç vermekten uzak olup, bu ticareti kaçak zemine (yeraltına) yönlendirecektir. Bu kanunlar, malların dolaşımına neden olan talep unsurunu dikkate almadıkça kanunsuz ticaretini önleyemeyecektir³⁹.

8. İtalya'da Adli Soruşturma Birimleri

İtalya'da farklı statü ve yapılar da çeşitli kolluk birimleri görev yapmaktadır. Devlet Polisi, Karabinyeri ve Mali Polis en önemli kanun uygulayıcı birimler arasında bulunmaktadır. Devlet Polisi İçişleri Bakanlığı'na bağlıdır. Diğer taraftan Silahlı Kuvvetlerin bir parçası olan Karabinyeri, askeri bir yapıya ve düzenlemeye sahiptir. Karabinyerinin Savunma Bakanlığı'na karşı sorumluluğu bulunmaktadır. Bu iki kolluk biriminin temel görevi kamu düzeni ve güvenliğini sağlamaktır. Mali Polis Silahlı Kuvvetlerin bir parçası olmasına karşın, kamu düzeninin sağlanması görevine ek olarak, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı'nın idaresi altında esas olarak mali suçlar ve kaçakçılıkla mücadele eden sorumludur.

³⁸ *Merryman, J., H., The Nation and the Object in Thinking About The Elgin Marbles: Critical Essays On Cultural Property, Art and Law, 2000, p.158,159.*

³⁹ *Park, S., J., "The Cultural Property Regime in Italy: An Industrialized Source Nation's Difficulties in Retaining and Recovering its Antiquities" 2002, p.941.*

Kendi görev alanlarında, özel görevleri yerine getiren diğer birçok güvenlik birimi de bulunmaktadır. Bu güvenlik birimleri arasında; bağımsız belediyelerin idaresinde görev yapan ve sınırlı yetkileri bulunan Belediye Polisi ile Tarım Bakanlığı'nın idaresi altında orman ve ağaçlık alanların korunmasından sorumlu Orman Polisi ve Adalet Bakanlığı idaresindeki Hapishane Polisi görev yapmaktadır.

Devlet polisi, Karabinyeri ve Mali polis teşkilatı olmak üzere, bütün güvenlik birimlerinin piramit biçiminde bir organizasyon yapısı bulunmaktadır. Düşük seviyedeki yapılar bölgesel seviyede örgütlenmektedir. Her bölge başkentinde Polis Genel Müdürlüğü, Karabinyeri Genel Komutanlığı ve Mali Polis Genel Müdürlüğü'ne bağlı birer polis müdürlüğü, karabinyeri komutanlığı ve mali polis müdürlüğü bulunmaktadır.

Herhangi bir kolluk biriminin (Devlet Polisi, Karabinyeri ve Mali Polis) yetkilisi, savcı tarafından herhangi bir adli soruşturmada görevlendirilebilmekte ve bu durumda adli polis olarak (idari yapılanmadan ziyade görevin nevi bakımından) görev yapmaktadır.

Adli yetkililerin adli polise doğrudan talimat vermesine imkan sağlayan Anayasanın 109. maddesi uyarınca adli polis adli makamlara karşı sorumludur. Bu anayasa maddesini etkin kılmak amacıyla, kanunda adli polisin görevlerini yerine getirirken adli makamların gözetim ve denetiminde olacağı belirtilmiştir. Özellikle savcılık ofisinde yer alan bazı adli polis birimleri başta olmak üzere, adli polis ile savcı arasında güçlü bir iletişim bulunmaktadır⁴⁰.

İtalyan Anayasası, yürütme gücünden bağımsız bir adli otoritenin varlığını garanti altına almaktadır. Adli araştırma ve soruşturmalar devlet adına görev yapan savcılık tarafından yapılmaktadır. Savcılık, gerekli araştırma ve soruşturmaları yaptırabilir. Bunun sonucundaki bilgileri, değişik iç güvenlik güçleri ile paylaşabilir. Hatta bu bilgileri mali polise

---

⁴⁰The Criminal Justice System in Italy, http://www.isit-paris.fr/documents/ImPLI/ImPLI_FactSheetItaly_EN.pdf. Erişim Tarihi: 06.11.2014.

ve İtalya'da polis kuvvetleri mensubu olarak bulunan tutukevleri organlarına da iletebilir.

Adli polis denetimi, yargıçlar tarafından anayasaya uygun olarak yapılır. Polis, suçüstü durumunda işlem yaptığı zaman, adli yetkiliye haber vermek zorundadır. Böyle bir durumda polisin şüpheliyi gözlem altına alma süresi 48 saati geçemez. Suçüstü çerçevesinde adli polisin şüpheliyi sorgulama ve konutunda arama-tarama yapma yetkisi vardır. Ancak hakim devamlı olarak yapılan adli işlemlerden haberdar edilmek zorunda olup, bütün tutanaklar ve suç tanıkları kendisine tevdi edilmek durumundadır. Teoride hâkim kararına bağlı olarak telefon konuşmaları dinlenebilir⁴¹.

9. İtalya'da Kültürel Mirasın Korunması İle İlgili Mevzuat

İtalyan Anayasasının 9. maddesinde “Cumhuriyet, kültürün, bilimsel ve teknik araştırmanın gelişimini teşvik eder. Doğal güzellikleri, Millet tarih ve sanat mirasını himaye eder.” hükmü ile 118. maddesinin 3. fıkrasında “Devlet mevzuatı, 117’nci maddenin ikinci fıkrasının, b ve h bentlerinde belirtilen konularda Devlet ve bölgeler arasında koordinasyonu sağlar ve ayrıca kültürel mirasın korunması alanında anlaşmaları ve işleri koordine eder.” hükmü bulunmaktadır. Anayasanın 9. maddesi ile İtalya doğal, tarihi ve sanat eserlerinin devlet tarafından koruma altına alındığı görülmektedir.

Anayasanın 117. maddesinde ise “Anayasaya uygun olarak, Avrupa Birliği mevzuatı ve uluslararası yükümlülüklerden doğan kısıtlamalar çerçevesinde, kanun yapma yetkisi Devlete ve bölgelere aittir.” hükmü ve anılan maddenin s bendi gereğince çevre, ekosistem ve kültürel mirasın korunması konusunda sadece devlet tarafından kanun yapılabilmektedir. Ayrıca tanıtım ve kültürel faaliyetlerin organizasyonu dahil olmak üzere

---

⁴¹ *Mezzonier, P.*, a.g.e. s.159.

kültürel ve çevresel özelliklerin geliştirilmesi konusunda Avrupa Birliği mevzuatı geçerlidir⁴².

9.1. Ulusal Düzenlemeler⁴³

İtalya Resmi Gazetesinde yayınlanan 29 Ekim 1999 tarih ve 490 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kültür ve Çevre Kanununun birleştirildiği 27 Aralık 1999 tarihli 229 numaralı Cumhuriyet Kanunu tarihsel ve kültürel çevrelerin korunmasında ulusal düzenlemelerin çerçevesini oluşturmaktadır. Tek bir Kanun Hükmünde Kararname toplum ve ulusal düzenlemeleri bir araya getirmektedir.

9.1.1. Korumanın Çerçevesi

İtalyan anayasasının 9. maddesi kültürel varlıkların geniş bir yorumunu içermektedir. Bu maddeye göre bir objeyi kültürel bir varlık olarak adlandırmak basitçe estetik bir hüküm değildir. Aynı zamanda doğrudan veya dolaylı olarak sanatla ilgili olup olmadığı ile ilgili korumaya değer olduğu varsayılan objeleri korumada kamu yararının değerlendirmesine de dayanmaktadır. Bu objelerde kamu yararı önemli olduğunda, Kültürel Faaliyetler ve Varlıklar Bakanlığı onları kısıtlama altına alır.

Kısıtlama söz konusu varlığın özel bir önemi olduğunu ve 490/99 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamedeki koruyucu düzenlemelerin tümüne tabi olduğunu ilan eden idari bir talimattır. İtalyan hukukunda kültürel varlıkların ulusal bölgeden dışarı çıkartılması iki yolla mümkün olmaktadır: Ömrü 50 yıldan daha az olan veya yapımcısının hala yaşadığı varlıklar sürekli olarak ihraç edilebilirken, kısıtlı kültürel varlıklar topraklardan sadece geçici olarak ayrılırlar.

---

⁴²<http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2011eylulanayasalarulkeanapdf10-%C4%B0TALYA%20319-354.pdf> Erişim tarihi: 21.11.2014.

⁴³ 9.1., 9.2. ve 9.3. bölümlerine ilişkin İtalya’da Kültürel Mirasın Korunması ile ilgili konular İtalya ile ilgili http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/cgoods_it_en.pdf adresinde bulunan “**National legislation for the protection of cultural heritage**” başlıklı metinden derlenmiştir.

Kısıtlanmış kültürel varlıkların tamamı ve 490/99 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. Maddesi ve 3. Maddesinin (1) d, e ve f bendi altında listelenen tüm varlıklar ulusal topraklardan ihraç edilemezler. Çünkü bu varlıkların çıkartılması ulusal tarih ve kültürel mirasa zarar teşkil edecektir. Ulusal topraklardan ihraç edilemeyen kültür varlıkları:

- ✓ Sanatçıların yaşamadığı veya 50 yıldan fazla bir süredir sergilenmemesi şartıyla Tarihi, sanatsal ve arkeolojik açıdan ilgi uyandıran taşınmaz ve taşınabilir varlıklar (Madeni Para, oldukça ender olan veya değeri olan el yazmaları, pullar, ensizyonlar, coğrafik haritalar, müzik parçaları, fotoğraflar),
- ✓ Müstesna şekilde sanatsal ve tarihi olarak ilgi çeken koleksiyonlar,
- ✓ Arşivler,
- ✓ Kütüphaneler,
- ✓ Üzerinden 25 yıl geçen film çalışmaları, fotoğraflar ve ses getiren reproduksiyonlar,
- ✓ 75 yılı doldurmuş ulaşım araçları,
- ✓ 50 yılı doldurmuş objeler ve teknik ve bilimsel aletler.

Kısıtlanmamış kültürel varlıklar Serbest Hareket Sertifikası ve İhracat Lisansı (Sadece Avrupa Birliğinin dışındaki yerlere ihraç edilen eşyalar için) olmak üzere 2 farklı idari belgelerle birlikte ihraç edilebilmektedir.

Her iki belge de Ulusal İhracat Ofisleri tarafından verilmektedir. İhracat lisansları İhracat Ofisleri tarafından aynı zamanda Serbest Hareket Sertifikası olarak verilebilir ve 6 ay geçerlidir. Eğer bir ihracat lisansının verilmesinin üstünden 30 günden fazla geçmediyse, bu lisans Serbest Hareket Sertifikasını veren ofis tarafından da verilebilir.

Kültürel varlıkların ulusal topraklara ithalatı ile ilgili, Üye (Avrupa Birliği Üyesi) bir devlet tarafından İtalya'ya gönderilen veya üye olmayan (Avrupa Birliği Üyesi olmayan) bir ülke tarafından ithal edilen eşyaların sertifikaları yalnızca talep üzerine ihracat ofislerince sağlanacaktır.

9.1.2. Kültürel Varlıkların Korunması

Kültürel varlıkların ihracatı ile ilgili olarak, gideceği yerin üye devlet olup olmadığına bakılmaksızın, kısıtlı eşyaların sürekli ihracı yasaklanmıştır. 490/99 sayılı Kararnamenin 2. maddesi ve 3. maddesinin 1 d, e ve f bendinde yer alan Kısıtlı olmayan eşyalar İhracat Ofisince 3 yıllık geçerli bir serbest dolaşım sertifikası olması kaydıyla diğer üye devletlere ihraç edilebilir. İhracat lisansı olması halinde de üye olmayan ülkelere ihraç edilebilir. Her iki belgede yetkili Genel Müdürlük izni gerekmektedir.

Kısıtlı eşyalar ve ihracat izninin reddedildiği kamu koleksiyonunun bir parçası olan eşyalar sadece sanat sergileri ve büyük kültürel menfaatler sağlayan diğer gösterimlerden dolayı ulusal topraklardan geçici olarak ayrılabilirler. Bakanlık geçici çıkış iznini verir ve iptal edebilir veya gerekli koşulların sağlanmasını zorunlu tutabilir. Bu tür çalışmalar ülkenin dışına çıkarıldığında eserlerin geri dönüşü en azından eşyanın değerinin % 10'na karşılık gelen banka garantisi veya sigorta poliçesi olan bir depozito ile garanti edilmelidir. Bu garanti söz konusu eşyanın belirlenen süre içerisinde ülke topraklarına geri getirilmediğinde paraya çevrilmesini de öngörmektedir.

İtalya'da milli hazinelerin korunması ilişkin ayrı bir kategori yoktur. Milli hazine devlete ait eşya olarak yorumlanır, özel şahısların elinde olanlar ve koruma çerçevesi altında tanımlanan kısıtlı eşyalar da bu kapsamdadır.

Milli kültürel mirası korumak için İtalya'da denetimler yapılmaktadır. İhracat kontrolü bütün Gümrük Ofisleri tarafından yapılmaktadır. Eşyaların korunması Gümrük ofisleri ile beraber Mali polis ve Devlet polisi, ulusal olarak ve özellikle Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı tarafından sağlanmaktadır. Kontrol için yasal dayanağın kaynağı kültürel mirası korumadaki kamu yararadır.

Mali polis gümrüğe sunulan hangi eşyaların sanat çalışmaları altında kanunsuz olarak gizlenebileceğini tespit etmek için özel işaretler

kullanılmaktadırlar. Devlet polisinin şahısları aramak için Mali polis ise bagajları kontrol etme yetkileri bulunmaktadır.

9.1.3. Kültürel Varlıklar ve Milli Hazineser İle İlgili Cezalar

490/99 sayılı kararnamenin 123. maddesi gereği Madde 3 1 d, e ve f de sayılan sanatsal, tarihi, arkeolojik, antropolojik, bibliyografik, belgesel, arşivsel nesnelere serbest dolaşım ve ihracat lisansı olmadan yabancı ülkelere transfer eden kimseler 1 ile 4 yıl arası hapis cezası ya da 258,23-5164,57 euro arası para cezası ile cezalandırılırlar. Bu cezalar geçici olarak yurtdışına çıkarılan eşyaların zamanında ülkeye geri getirmeyen kişilere de uygulanır.

Hakim söz konusu eşyalara bir suç işleyen kişiye ait olmadıkça el koyar. El koyma kaçak eşyalarla ilgili gümrük düzenlemeleri doğrultusunda gerçekleştirilir. Eğer söz konusu suç, mesleği kültürel objeleri satmak ve sergilemek gibi hususları içeren birisi tarafından işlenirse hapis cezasına ilerde bu ticareti yapmaktan men eden bir cezada eklenebilmektedir.

9.1.4. Diğer Özel Milli Düzenlemeler

490/99 sayılı kararnamenin 68. maddesi çerçevesinde, İhracat Ofisi, Kültürel Eşyalar ve Faaliyetler Bakanlığı ve ilgili bölgesi tarafından hakkında serbest dolaşım sertifikası talep edilen eşyayı ortaklaşa satın almalarını ilgililere önerebilir.

İtalyan hukuku kısıtlı kültürel eşyaların sahipleri için vergi teşvikleri sağlamaktadır. Bu tür eşyaların uluslararası dolaşımıyla ilgili özel bir düzenleme bulunmamaktadır.

Kültürel eşyaların geçici ihracatı en azından eşyanın tahmin edilen değerinin % 10'na karşılık gelen banka garantisi veya sigorta poliçesi olan bir depozito ile garanti edilmelidir ve bu depozitoya eğer izin verilen eşyalar belirlenen süre zarfında ülke topraklarına geri getirilmezse yetkililer tarafından el koyulabilir.

9.2. Kültürel Mirasın Korunması Hakkında Topluluk Mevzuatı

Avrupa Birliğine üye bir devletin topraklarından kanun dışı olarak giden kültürel varlıkların geri dönüşü ile ilgili 15 Mart 1993 tarihli 1993/7

sayılı Konsey Direktifi ve 3911/92 sayılı düzenlemeyi İtalya tek bir kanunda toplamıştır (30 Mart 1998 tarih 88 sayılı Kanun). Bu kanun daha sonra 29 Ekim 1999 tarih ve 490 sayılı Kararnamenin içine güçlendirilmiş Kültür ve Çevre Kanunu olarak ilave edilmiştir.

Kültürel varlıkların kanunsuz olarak ülkeden uzaklaştırılmasının veri tabanı 490/99 sayılı Kararnamenin 83. maddesi ile tesis edilmiştir ve Kültürel Mirası Koruma Ofisinin koordinesinde Bakanlık içinde kurulmuştur.

9.3. Uluslararası Anlaşmalar

İtalya 1970 tarihli UNESCO (Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması İçin Alınacak Tedbirlerle İlgili) Sözleşmesini, Aja Sözleşmesini (Silahlı çatışma olması halinde kültürel varlıkların korunması üzerine) ve 1995 tarihli UNIDROIT (Çalınan ya da Yasadışı İhraç Edilen Kültürel Objeler Hakkında) Sözleşmesini imzalamıştır. Anlaşmaların ve sözleşmelerin uygulanmasından sorumlu Bakanlık Dışişleri Bakanlığı'dır.

10. Türkiye ve İtalya'da Kolluk Kuvvetleri ve Mevzuat Açısından Tarihsel ve Kültürel Çevre Korunmasının Değerlendirilmesi

10.1. Kolluk Kuvvetleri Açısından

3152 sayılı kanun çerçevesinde Türkiye'de kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması İçişleri Bakanlığı'nın görevleri arasında bulunmaktadır. Anılan kanun doğrultusunda kara sınırları içerisinde Bakanlığa bağlı kuruluşlar olan Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'nca denizlerde ise Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından kamu düzeni ve güvenliği sağlanmaktadır.

5271 Sayılı Ceza Muhakemeleri Kanun ve Adli Kolluk Yönetmeliğinin ilgili maddeleri gereğince; Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimlerine adli kolluk yetkisi ve görevi verilmiştir. Anılan Kanununun 164. maddesinin 2. fıkrası gereğince de adli kolluk görevlilerinin konusu suç teşkil eden bir olaya ilişkin

yapacakları ilk soruşturma işlemleri Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları çerçevesinde yerine getireceği hükme bağlanmıştır. Cumhuriyet savcısı adli kolluk görevlilerinin adli görevlere ilişkin amiri konumundadır.

Daha önce de belirtildiği gibi İtalya'da temel kolluk ve kanun uygulayıcı birimleri arasında Devlet Polisi, Karabinyeri ve Mali Polis bulunmaktadır. Devlet Polisi ve Karabinyeri kamu düzeni ve güvenliğini sağlayan iki temel kolluk birimidir. Bu iki kolluk kuvvetinin sorumluluk bölgeleri ayrımı belirgin değildir. Mali Polis ise mali suçlar ve kaçakçılıktan sorumlu askeri bir polis kuvvetidir.

Tarihsel ve kültürel çevrelerde işlenen suçlar ile eski eser kaçakçılığına ilişkin suçların işlenmesi durumunda suçun araştırılmasına yönelik polis, jandarma, sahil güvenlik ve gümrük muhafaza birimleri Türkiye'de adli yönden işlem yapmaktadır. Ancak bu birimlerin tarihsel ve kültürel çevrenin korunması veya eski eser kaçakçılığına ilişkin özel birimlerinin bulunmadığı bilinmektedir.

Bununla birlikte Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı operasyonel yetkisi bulunmayan Kaçakçılıkla Mücadele Dairesi Başkanlığı bulunmaktadır. Türkiye'de bulunan taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tahribini ve kaçırılmasını önleyici tedbirleri almakla görevli Kaçakçılıkla Mücadele Dairesi Başkanlığı yurtdışına kaçırılan eserler ile ilgili yabancı ülkeler ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde uluslararası platformlarda eserlerin iadesi için çalışmalar yapmaktadır. Kaçakçılıkla Mücadele Dairesi Başkanlığı; Polis, Jandarma, Sahil Güvenlik, Gümrük Muhafaza birimleri ile ilgili Bakanlıklar ile işbirliği içerisinde çalışmaktadır.

İtalya'da herhangi bir kolluk biriminin yetkilisi, savcı tarafından adli soruşturmada görevlendirilebilmektedir. İtalyan Anayasasının 109. maddesi çerçevesinde adli polis adli makamların emrinde görev yapmaktadır. Anayasanın 112. maddesine göre İtalya'da savcılık makamı ceza davası açmakla görevlendirilmiştir.

Türkiye’de kamu düzeni ve güvenliğini sağlamakla görevli polis ve jandarma kendi mevzuatları gereğince sorumluluk bölgelerinde bulunan tarihsel ve kültürel çevrelerin genel olarak güvenliğinin sağlanmasından sorumlu olarak suç öncesi idari görevleri ve bu çevrelerde bir suç meydana gelmesi halinde de suç sonrası adli görevleri bulunmaktadır. Bununla birlikte Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü vb. tarihsel ve kültürel değerlere sahip olan diğer kurumlar bu çevrelerde bulunan yapılar ile bu yapılarda bulunan eserlerin fiziksel güvenliğini sağlamak üzere kadrolu veya dışarıdan hizmet alımı yöntemiyle özel güvenlik görevlileri görevlendirmektedir.

İtalya’da tarihsel ve kültürel çevrelerin suç öncesi korunması genel olarak kamu güvenliğini sağlayan Devlet Polisi ve Karabinyeri tarafından sağlanmaktadır. Bu çevrelerin (müzeler de dâhil) fiziki korunması özel güvenlik görevlileri tarafından sağlanmaktadır. Ancak tarihsel ve kültürel çevreye karşı işlenen suçlara ilişkin araştırma ve soruşturmalar daha önce de görevleri belirtilen Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı tarafından yapılmaktadır. Operasyonel durumlarda ise mali polis ve devlet polisi Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı’na destek vermektedir.

10.2. Mevzuat Açısından

Tarihsel ve kültürel çevrenin korunmasına ilişkin Türkiye’de cumhuriyetin kurulmasından sonra birçok yasal düzenleme yapılmıştır. 1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 63.maddesi ile tarihsel ve kültürel çevrelerin içinde bulunan kültür ve tabiat varlıklarının devlet tarafından korunması gerektiğini teminat altına alınmıştır.

İtalyan Anayasasının 9. maddesi ile doğal, tarihi ve sanat eserlerinin devlet tarafından koruma altına alındığı görülmektedir. Anayasanın 118. maddesi ile devlet, mevzuatı çerçevesinde kültürel mirasın korunması alanında anlaşmaları ve diğer işlemleri koordine etme yükümlülüğü bulunmaktadır.

İtalyan Anayasasının 117. maddesinin ilgili hükümleri ile devletin; çevre, ekosistem ve kültürel mirasın korunması, tanıtım ve kültürel

faaliyetlerin organizasyonu dâhil olmak üzere kültürel ve çevresel özelliklerin geliştirilmesi konusunda sorumlulukları bulunmaktadır.

Ceza davası açma yetkisinin Türkiye'de Cumhuriyet Savcısında olduğu ve kolluk savcı ilişkilerine ait hükümlerin kanunda bulunmasına rağmen, İtalya'da dava açma yetkisinin savcılarda olması ve adli polis-savcı ilişkisinin Anayasa'ya konulmuş olması dikkat çekicidir.

Türkiye'de 2683 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68. maddesi çerçevesinde yasal olmayan yollardan kültür ve tabiat varlıklarını yurt dışına çıkaran kişi, 5-12 yıl arasında hapis ve 5000 güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağını hükme bağlanmıştır. Türk Ceza Kanunu'nun 52. maddesine göre adli para cezası tutarı bir gün için 20 TL-100 TL arasında değişmektedir.

İtalya Resmi Gazetesinde yayınlanan 29 Ekim 1999 tarih ve 490 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 123. maddesi gereği Madde 3 1 d, e ve f de sayılan sanatsal, tarihi, arkeolojik, antropolojik, bibliyografik, belgesel, arşivsel nesnelere serbest dolaşım ve ihracat lisansı olmadan yabancı ülkelere transfer eden kişiler 1 ile 4 yıl arası hapis cezası ya da 258,23-5.164,57 euro arası para cezası ile cezalandırılmaktadır.

Sonuç

Tarihsel ve kültürel çevrelerin korunmasında Türkiye son dönemde gerek yasal düzenlemeler olsun gerekse teoriden pratiğe dönük yaptığı uygulamalar ile olumlu gelişmeler göstermiştir/göstermektedir. Kolluk kuvvetleri bakımından Türkiye'nin İtalya'ya benzer bir yapısı bulunmaktadır. Ancak, İtalya'nın tarihsel ve kültürel çevrenin korunması konusunda Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı adında özel bir birimi bulunmaktadır.

Kültürel Mirası Koruma Komutanlığı birimini 1969 yılında kuran İtalya'nın tarihsel ve kültürel çevrelerin korunmasına özel bir ilgi gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu birimin İtalya çapında kurduğu ofisler ile kültürel mirasa yönelik hırsızlık, çalıntı malın ele geçirilmesi, yetkisiz arkeolojik araştırma, sahtecilik vb. suçların faillerine yönelik özel soruşturmalar yapabilmektedir.

Komutanlığın; uçak, atlı polis, devriye botları ve dalgıç birimleri ile kara ve denizde arkeolojik alanların, araştırmaya değer bölgelerin ve UNESCO'nun 'Dünya Mirasları' kapsamındaki yerlerin takibi, kültürel varlıkların alınıp satıldığı ticari faaliyetler ve fuar/pazar gibi yerlerin kontrol edilmesi, müze, kütüphane ve arşivlerin güvenlik tedbirlerinin onaylanması, açık arttırma ve e-ticaret sitelerinin kataloglarının kontrol edilmesi gibi görevleri bulunmaktadır.

Kanun dışı imha edilen kültürel varlıkların veri tabanı yönetimi, Kültürel Miras ve Turizm Bakanlığının merkez ve bölge ofislerine uzman tavsiyesi sunulması, doğal afetlerden etkilenen bölgelerdeki sanatsal eserlerin ve kültürel varlıkların emniyeti ve kurtarılması kapsamında ulusal ve bağımsız kriz ve koordinasyon birimlerine katılım sağlanması görevlerini de Komutanlığın yerine getirmesi aslında Türkiye'de birçok kurumun ayrı ayrı yaptığı işlemlerin tek bir çatı altında toplanmasını ortaya çıkarmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'de kurumlar arası eşgüdümün daha hızlı hareket etmesi bakımından İtalya'daki bu birim iyi bir örnek teşkil etmektedir.

Tarihsel ve kültürel çevrelere karşı işlenen suçlara ilişkin Türkiye ve İtalya'da yasalarda öngörülen cezalar arasında farklılıklar görülmektedir. Türkiye'deki ceza yaptırımlarının daha ağır olduğu görülmektedir. Ancak cezaların tekrar aynı suçu işlemeyi önleyici bir kalkan vazifesini de görmesi gerekmektedir.

Yasal anlamda Türkiye ve İtalya tarihsel ve kültürel çevrelerin korunmasında ulusal ve uluslararası hukuki metinleri kabul edip yürürlüğe koymuş olabilir. Önemli olan uygulanabilirliği ve sürdürülebilirliği ile zamanın şartlarına göre kendini yenileyebilmesidir. Diğer önemli bir husus da; toplumun ve kanun uygulayıcılarının tarihsel ve kültürel çevrenin korunmasını ne kadar içselleştirdiği, doğal ve kültürel çevreyi uygulamaları ile baskı altına alan/zarar veren 'İnsan Merkezli' anlayıştan uzaklaşarak 'Çevre Merkezli' anlayışa doğru hangi düzeyde evrildiğidir. Tarihsel ve kültürel çevrelerin bireylerin kendisi ve gelecek için ne anlam ifade ettiğinin bilinmesi algısının geliştirilmesi gerekir. Mevzuatın kanun uygulayıcıları tarafından uygulanması, denetiminin yapılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması bu konuya verdiği önemin yansımaları gösterdiği/göstereceği gibi ve vatandaşın kültürel mirasın korunmasındaki farkındalığına da katkı sağlayacağı kuşkusuzdur.

KAYNAKÇA

- Çevik, H. H., Taşçı, A., Aydın, Y.,** :“İtalyan Kolluk Yönetimi”, Polis Bilimleri Dergisi Cilt:7 (4), 2005, s:115-143
- Des Jardins, J. R.,** : Çevre Etiği, Ankara, 2006.
- Economist,:** “Contra An Embarrassment of Riches”, Dec. 24, 1994-Jan. 6, 1995, p.53.
- Efe, T., :** “Türkiye’de Eski Eser Kaçakçılığının Önlenmesinde Çevre Politikalarının İrdelenmesi”(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2004.
- Eke, F., Özcan, Ü.,** :“Tarihi Dokunun Korunması ve Uluslararası Deneyimler”, Mimarlık Dergisi, Sayı:2, 1988, s. 34-35.
- Ekinci, O., :** “Kültürel Miras, İmar ve Belediyelerimiz”, Kent ve Planlama Geçmişi Korumak ve Geleceği Tasarlamak, Ankara, 2007, s:31-38.
- Gimbrre, S., :** Illicit Traffic in Cultural Property and National and International Law, Museums Against Pillage, 1995, p.53, 56.
- Görgülü, Z., :** “Kültürel Mirasımızın Korunması Üzerine Bir Kez Daha Düşünürken”, Kent ve Planlama Geçmişi Korumak 2007, s.39-45.
- Kamacı, E.,:** “2863 Sayılı KTVKK’nin Uluslararası Yasal Düzenlemeler Bağlamında Değerlendirilmesi”, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi, Cilt: 31 (2), 2014, s.1-23.
- Kaye, L. M., Art Wars: The Repatriation Battle,** 1998, p.79, 92.

- Keleş, R., Hamamcı, C., :** Çevre Politikası, Ankara, 2005.
- Madran, E., Özgönül, N., :** Son Yasal Düzenlemelerde Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması ve Yerel Yönetimler El Kitabı, Ankara, 2005.
- Madran, E., Özgönül, N.,:** Kültürel ve Doğal Değerlerin Korunması, Ankara, 2011.
- Mazı, F.,:** “Tarihi Çevrenin Korunmasında Sosyo-Ekonomik Faktörlerin Etkisi”, Mevzuat Dergisi, Yıl:12, Haziran, 2009, Sayı:138.
- Merryman, J. H.,:** The Retention of Cultural Property in Thinking About The Elgin Marbles :Critical Essays On Cultural Property, Art and Law, 2000, p.122,123.
- Merryman, J. H.,:** Two Ways of Thinking About Cultural Property, in Thinking About The Elgin Marbles: Critical Essays On Cultural Property, Art and Law, 2000, p.66.
- Merryman, J. H., :** The Nation and the Object in Thinking About The Elgin Marbles: Critical Essays On Cultural Property, Art and Law, 2000, p.158,159.
- Meyzonnier, P.,:** Les Forces De Police Dans L’union Europeenne, *Editions L’Harmattan* (Avrupa Birliğinde Polis Güçleri), Çev. Dr. İsmail Metin, 2006.
- Mitzman, D., :** “It’s 200 years old, but what is Italy’s carabinieri?” 12 July 2014, <http://www.bbc.com/news/magazine-28254297> Erişim T.: 12.11.2014.

- Nanni, G. L., :** “Departement of Carabinieri for the protection of cultural heritage”, Commander of “Counterfeiting and Contemporary Art” Unit Carabinieri for the Protection of Cultural Heritage, 2014, P:638-640.
- Özel, S., :** Uluslararası Alanda Kültür Varlıklarının Korunması, İstanbul, 1998.
- Özgünel, C.,:** “Kültürel Mirasımızın Korunması Üzerine Düşünceler”, Kent ve Planlama Geçmişini Korumak Geleceği Tasarlamak, Ankara, 2007, s.47-52.
- Park, S. J.,:** “The Cultural Property Regime in Italy: An Industrialized Source Nation’s Difficulties in Retaining and Recovering its Antiquities” 2002, p.931-954.
- Patty, G.,:** “The Public Interest in the Restitution of Cultural Objects”,2001,p.197,206.
- Sayan, Y.,:** “Türk Kültür Mirasının Korunması ve Tarihi Çevre Bilinci Üzerine, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, İzmir, 2009, Cilt IX, Sayı 1, s.153-156,
- Slayman, A., L.,:** Italy Fights Back, Archaeology, May-June,1998, p.43.
- Tekeli, İ.,:** Kültür Politikaları ve İnsan Hakları Bağlamında Doğal ve Tarihi Çevreyi Korumak, İstanbul, 2009.
- The Carabinieri Cultural Heritage Protection Service :**Anno Della Cultura Italiana Year of Italian Culture, Ministero Degli Affari Esteri, 2013.
- The Criminal Justice System in Italy,:**http://www.isit-paris.fr/documents/ImPLI/ImPLI_FactSheetItaly_EN.pdf. Erişim Tarihi: 06.11.2014
- Tulay, A. S., :** Eski Eser Yağması, İstanbul, 2007.

- Tunçer, M., :** Avrupa'da Tarihsel ve Kültürel Çevre Korunması, <http://mehmet-urbanplanning.blogspot.com.tr/2012/02/avrupada-tarihsel-ve-kulturel-cevre.html>. Erişim Tarihi: 19.11.2014.
- Türker, M., :** "İt'alya Yönetim Sistemi", K. Nitas (Ed) Yirmi Birinci Yüzyılda Yönetim, Ankara, 2002, s.484-515.
- Yılmaz, S., :** "Türkiye'nin İç Güvenlik Yapısında Değişim İhtiyacı", Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2012, Cilt 21, Sayı:3, s.17-40.

İNTERNET VERİLERİ

- http://www.carabinieri.it/Internet/Multilingua/EN/InstitutionalDuties/07_EN.htm Erişim Tarihi: 20.10.2014.
- <https://www.europol.europa.eu/content/memberpage/italy-183> Erişim Tarihi: 07.11.2014.
- http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/cgoods_int_en.pdf Erişim Tarihi: 10.11.2014.
- <http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2011eylulanayasalarulkeanapdf10-%C4%B0TALYA%20319-354.pdf> Erişim tarihi: 21.11.2014.

